

Lund 2020-12-11

***Innebandyns samhällsnytta i regionen och den extra samhällsnyttan som skapas av
#InnebandyForAll***

Sammanställd och utförd av

Björn Anders Larsson

Bjorn-anders.larsson@nordeg.se

0762-483056

www.ieclund.se

www.nordeg.se

Beställd av:

Jakob Westerlund

Jakob.westerlund@innebandy.se

076-81300001

Gästriklands Innebandyförbund

Innehållsförteckning

Innehåll

Sammanfattning

- 1. Bakgrund och syfte**
- 2. Metoder**
- 3. Data**
- 4. Samhällsnyttiga effekter och värden**
- 5. Sammanfattning och diskussion om osäkerhet**

Referenser

Bilagor

bjorn-anders.larsson@nordeg.se 0762-483056

www.ieclund.se www.nordeg.se

Sammanfattning från rapporten *Innebandyns samhällsnytta i regionen och den extra samhällsnyttan som skapas av #InnebandyForAll.*

Bakgrund och metod

Rapporten har utförts på uppdrag av Gästriklands Innebandyförbund, <http://innebandy.se/gastrikland> med syfte att mäta #InnebandyForAlls samhällsnytta i regionen Gästrikland, Hälsingland och Dalarna. Målet är att tillgodose sig kunskap för att kunna kartlägga och utvärdera verksamheten.

Rapporten utgör ett underlag som visar idrottens olika samhällsnyttovärden och är ett stöd i utvecklingen av verksamheten #InnebandyForAll.

#InnebandyForAll är samlingsnamnet för verksamheten där alla CSR (*Corporate Social Responsibility*) -frågor och projekt, delprojekt och satsningar är paketerade. Ett "brand" som samlar samhällsinitiativen där alla aktiviteter förbereds, genomförs, rapporteras och utvärderas. Syftet med verksamheten, som under hösten 2017 startades som ett projekt, vilket idag är en bestående del av förbundets verksamhet, är att visa på det samhällsansvar som idrotten och Innebandy tar. Att vara mer än en sport kräver engagemang, tålmodighet, inspiration och mod att testa.

Innebandyn Sverige

Innebandyn i Sverige har 117 000 (1,1 % av befolkningen) registrerade medlemmar.

Sveriges 909 klubbarnas intäkter (omsättning) beräknas till 600–1200 mkr dvs 1000 kr per aktiv spelare

Innebandyn i Sverige har en partiell BNP som skapas av 909 föreningar, och 117 000 medlemmar och vid en kostnad per år för de aktiva på (1000) kr blir denna del i BNP 117 mkr. (Vid 2000 kr per aktiv och år = 230 mkr) Till detta kommer - om vi antar 3-5 % av alla offentliga idrotts insatser (300-500 mkr) och därtill klubbarnas verksamhetsproduktion – antag - 500 mkr.

Total partiell innebandy BNP blir då (900-1200) mkr.

Innebandyn skapar med denna BNP 200 mkr i skatter o avgifter till staten, 120 mkr till regionerna och 210 mkr till kommunerna dvs totalt **530 mkr**. Detta efter 300-500 mkr i offentligt stöd. Skatter tillbaka ur sporten motsvarar då de offentliga insatserna varje år.

Tillskottet till **folkhälsan** hos de aktiva i innebandy i minskad somatisk och psykisk vård i Sverige som alla innebandyns aktiva medlemmar bidrar med beräknas här försiktigt. Vi summerar vår kalkyl således med att totala **hälsoförbättrande effekter dvs sjukvårdkostnadssänkande** per år är ca 500 kr (1 % av snittet 46 tkr) kr för varje föreningsmedlem per år. Vi får 117 000 föreningsaktiva ggr 500 kr = **58 mkr per år**.

Social inkludering, jämställdhet, integration och aktivering från utanförskap i olika former. Vi antar **10 % av alla** 117 000 föreningsaktiva i innebandy ggr bättre studie- och yrkeskarriär. Kan kalkyleras med **12 000 individer ggr 100 tkr = 1 200 mkr i BNP/BRP-effekt extra av idrotten i dessa grupper varje år.**

All ekonomisk aktivitet i distriktet

Total BRP i distriktet är räknat som 5,6 % av Sverige 274 mdr kr av Sveriges totala BNP på 4 900 mdr kr räknat som genomsnitt men BNP är 4 % lägre än så i distriktet **263 mdr kr** och skulle således kunna öka med 11 mdr kr genom bättre BNP upp till rikssnittet (se Ekonomifakta 2019)

Befolkningen i Gästrikland är 156 667 personer (2019) = 1,5 % av landet.

Befolkningen i Hälsingland är 131 173 personer (2019) = 1,3 % av landet

Befolkningen i Dalarna är 287 966 personer (2019) = 2,8 % av landet

Summan befolkning i IB-distriktet är 575 806 personer = 5,6 % av Sverige och som vid snittvärde i BNP per capita bör vara totalt 274 mdr kr

All idrott i distriktet Gävleborg

BNP (BRP) i alla sporter i distriktet är ca 2 % av distriktets totala BNP dvs **5 200 mkr kr** vilket ger: staten 1 400 mkr, regionerna 520 mkr, kommunerna 1500 mkr i skatteintäkter dvs tillsammans 2600 mkr.

Dessa 2 600 mkr i skatteintäkter kan jämföras med att de offentligas insatser för idrott, sport, motion mm i de tre länen är ca 550 mkr per år. **Vi kan formulera detta så att den stora privata konsumtionen i hushållen i distriktet i sport (skidsport, golf, hästsport är störst) stimuleras av offentligt stöd och ger 5 ggr åter varje år i pengar till BRP. Plus social, fysisk hälsa mm etc. som vi då inte räknat in.**

Skapad **sysselsättning** i de tre regionerna och jobbets inkomster på olika nivåer o kluster runt om i idrotten från deltidsjobb till livslång karriär ger **ca 5 200 årsarbeten** relaterade till sport. De flesta är deltid hos sporthandel, anläggningar, föreningar, eventarrangörer etc (innan pandemin 2020 som vi bedömer minskat sportsektorn med 40 % 2020). Heltidsarbeten finns i kommunerna etc. Regionens proffsidrott (heltid) beräknas genomsnittsmässigt till ca 2 % (80) av landets 4000 heltidsidrottare med lön.

Innebandyn i distriktet Gästrikland

Innebandyn i distriktet har en volym som omfattar (25) föreningar, **3500 medlemmar och som 5,6 % andel av innebandyns BNP på 900–1200 mkr så får distriktet en partiell BRP 50–70 mkr**

Dessa 50–70 mkr i innebandyns **BRP ger i skatter 30 mkr** varav ca 12 mkr till staten, 6 mkr till de två regionerna och 12 mkr till kommunerna i distriktet.

Med 3000 aktiva innebandyspelare (god folkhälsa gäller i innebandyn) i distriktet blir de **sänkta sjukvårdskostnaderna** räknat på samma sätt som för all innebandy 3000 ggr (500kr) = **1,5 mkr per år**

Med 3000 aktiva i distriktet blir studie-, jobb- BRP-effekten motsvarande. Vi räknar med en pluseffekt där 10 % av deltagarna dvs **300 unga skapar (100 tkr) mer dvs totalt 30 mkr till regionen** genom idrottens inordnande effekter.

#InnebandyForAll skapar **extra** samhällsnytta

De positiva värden i motsvarande faktorer som uppnås av verksamheten **#InnebandyForAll** i distriktet har beräknats. En medveten kombinerad strategi inriktad på lägre ohälsa och minskade samhällsproblem och samtidig en ökad studie-, sysselsättnings — och tillväxtstrategi är det som ger positiva effekter.

Vi beräknar här den särskilda samhällsnytta som skapas av 300 deltagare. Dessa antas ha **högre sjukvårdskostnader** från 5000 kr till i enstaka fall 100 tkr per år. I snitt antar vi en kostnadsnivå på 50 tkr per individ.

De 300 deltagarna antas förbruka en total hälso- och sjukvård på 15 mkr. Den aktiva verksamheten beräknas (i rapporten) ha **sänkt deras sjukvårdskostnader mm med 10 % dvs 1,5 mkr** motsvarande från 5000 kr till 4500 kr i snitt för individer som inte ingår i denna grupp och per år (12 mån 2019–2020)

Social inkludering, jämställdhet, integration och aktivering från x antal deltagare i utanförskap i olika former. **10 % av alla** antas nå bättre studie- och yrkeskarriär. Kan kalkyleras med **30 individer ggr 50 tkr extra (ovanpå 500 tkr) dvs 1,5 mkr i BNP/BRP-effekt av idrotten för denna grupp varje år (räknat som effekt av 12 mån deltagande som ger utfall kommande år).**

Vi bedömer att distriktets nivå på brottslighet och störningar i allmänhet kan dämpas genom idrotten. **Om den har 10 % effekt** på alla (fördelat som Sandviken –studien (2018) blir det betydande vinster i en hel kohort av ungdomar. **Risken för brottslighet på nivån 15 tkr per capita sänks med 10 % dvs 300 ggr 1 500 kr = 0,45 mkr.**

Effekterna för 300 aktiva i verksamheten #InnebandyForAll ger följande sociala avkastning:

Lägre sjukvårdskostnader:	1,5 mkr
Bättre studie – och yrkesframgång i BNP:	1,5 mkr
Minskat samhällsproblem, brott mm:	0,450 mkr

Summa för dessa deltagare i #InnebandyFörAlla är 3,45 mkr i positiva värden (nyttovärden)

Till detta kommer skatteeffekten på 3 mkr (gruppens egen BNP ca 6 mkr. Beräknat som för hela gruppen Innebandy i Gävleborg)

Resultat

Vi får då räknat efter 1 år...

SROI på hela verksamheten = 3,45 plus sociala övriga värden – kostnader för verksamheten / verksamheten för verksamheten = ca 10,5 ggr.

Total kostnad ca 300 000 kr per år varav lönekostnaden är den stora kostnaden.

VSROI betyder att vi räknar in alla ledares och andras frivilliga insats (som timmar) och då visar att de stora nyttovärdena har skapats med mer resurser än enbart de monetära.

Tillskottet till samhällsekonomin BNP i bättre skolresultat lägre sjukskrivningar och högre arbetsnärvaro som idrotten bidrar till är den stora vinsten. Per individ skapas av idrotten större utveckling hos de individer som har en svag social och ekonomisk situation och som aktiveras mer inom deltagande i idrott.

Den mer breda effekten av idrotten och dess sociala konstruktion av regionen och dess institutioner, värderingar, attityder, normer, beteenden och vad dessa värden betyder för det sociala och ekonomiska livet är stor.

Social och ekonomisk forskning pekar på betydande effekter i BNP, BRP och BKP (Putnam, Asplund, Granovetter med flera, se metod- och teorirapport separat) som skapas av social samverkan och socialitet i kultur, idrott och andra gemenskaper som skapar effektiva normer. Dessa processer bygger kanske 20–30 % av BNP.

Slutsats

Utifrån den samlade bilden ger utvärderingen grund för att dra slutsatsen att verksamheten har en väldigt gynnsam effekt kopplat till sociala samhällsvinster. Det investerade kapitalet ger ungefär 10 gånger insatsen tillbaka i form av olika samhällsvinster.

Rekommendation

Eftersom verksamheten #InnebandyForAll ger en betydande social avkastning visar det vikten av stöd för idrottsrörelsen som helhet. Vad man kan ha i åtanke är att avkastningen för denna målgrupp är högre än den mer normativa idrotten men belyser också vikten av satsning på verksamhetens målgrupp för ökad social inkludering och ökat samhällsnytta. Rekommendationen är att offentlig sektor och näringsliv fortsätter den inslagna vägen med att stötta samhällsberikande projekt, verksamheter och insatser likt #InnebandyForAll.

1. Bakgrund och syfte

Rapporten har utförts på uppdrag av Gästriklands Innebandyförbund, <http://innebandy.se/gastrikland> utifrån #InnebandyForAlls samhällsnytta i regionen Gästrikland, Hälsingland och Dalarna.

Rapporten utgör ett underlag som visar idrottens olika samhällsnyttovärden och är ett stöd i utvecklingen av verksamheten #InnebandyForAll.

Rapporten har utförts av IdrottsEkonomiskt Centrum, www.ieclund.se inom Nordic Evaluation Group AB, www.nordeg.se. Ansvarig för rapporten är Björn Anders Larsson, bjorn-anders.larsson@nordeg.se, 0762-483056

Se referenser om IEC och Nordeg i bilaga 1

IEC och Nordeg har utfört ett stort antal analyser och utvärderingar av idrotten och samhällets övriga sektorer i ett antal kommuner och regioner bl a i Gävleborg och där Sandviken, Hofors och Ockelbo 2010-11.

IEC har metoder för utvärdering och beräkning av ett 20-tal faktorer inom idrottens samhällsnytta (se referenser)

Ledningen av verksamheten #InnebandyForAll önskar analysera SROI och genomföra mätning av samhällsnytta.

Verksamheten presenterar sig på följande sätt.

Vi har ett omfattande CSR-initiativ inom Innebandyn i vår region (formellt-distriktsnivå) som heter #InnebandyForAll som vi skulle vilja mäta vår samhällsnytta runt.

Genom Jakob Westerlund
Gästriklands-, Hälsinglands och Dalarnas Innebandyförbund
jakob.westerlund@innebandy.se
<http://www.innebandy.se/gastrikland>
<http://innebandyforall.se>

Om Svenska Innebandyförbundet (Gästriklands, Hälsinglands- och Dalarnas Innebandyförbund) (Wiki))

Sporten är Sveriges tredje största lagidrott (registrerade spelare) efter fotboll och futsal^{[4][5]}. Den är dessutom en av Sveriges allra största sporter sett till antalet utövare varje vecka, med fritids- och skolor, inom några år införskaffade skolor, fritidsgårdar och

corpklubbar utrustning för innebandy. Lag aktiva inom andra idrottsgrenar började nyttja innebandy som del av uppvärmningen inför ordinarie träning.^[7] Från 1970-talet förekom det även på vissa håll som del av skolämnet gymnastik.^[8] verksamhet, korpverksamhet, företagsarrangemang, kompisgäng med mera.

I Sverige bedriver Svenska Innebandyförbundets och dess distriktsförbund ett riksomfattande seriesystem. Den högsta serien heter Svenska Superligan för herrar och Svenska Superligan för damer. Tidigare hette den högsta serien Elitserien.

Innebandy spelas också i stor utsträckning i på motionsnivå i Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet.

Registrerade spelare : 116 736 (2018)^[2] har ökat till 2020
Klubbar 909 föreningar (2018)^[2]

En aktiv fritid för nästan alla duger inte i Gävleborg **Publicerad: Igår 28 sept 2020**

Personer med funktionsnedsättning ska kunna välja en aktiv fritid, men finns förutsättningarna? I en debattartikel uppmanar vi tillsammans med Parasport Gävleborg och RF SISU Gävleborg till samverkan för att förbättra villkoren.

I samband med World Cup Volt Hockey Pre Games i Gävle så bjuder vi in till konferens på temat: "En aktiv fritid – hur ger vi alla det valet?"

I länets tidningar publicerade har vi publicerat en debattartikel i ämnet. Ta del av den här:

En aktiv fritid för nästan alla duger inte i Gävleborg

Alla invånare i Gävleborg ska ha jämlika möjligheter att vara en del av samhället och jämlika möjligheter till en god hälsa. Det låter självklart. Det är viktiga mål som lyfts i de strategier som region, kommuner och civilsamhällets organisationer formulerar. En god hälsa och minskad ojämlikhet är dessutom två av de viktiga globala mål som Agenda 2030 prioriterar för ett hållbart samhälle. Men hur genomför vi resan för att nå målen?

Inom idrottsrörelsen arbetar vi på många nivåer för att bidra till att nå målen. Att möjliggöra en inkluderande idrott för alla är en viktig del i idrottsrörelsens strategi för framtiden. Det är en utvecklingsresa som vi påbörjat med kraft, men som vi inte kan genomföra helt på egen hand. För personer i Gävleborg med olika typer av funktionsnedsättningar kan den resan tyckas både lång och fylld av hinder emellanåt.

RF-SISU Gävleborg, Parasport Gävleborg och Gästriklands Innebandyförbund har inlett ett utvecklingsarbete för en meningsfull och aktiv fritid för alla. Vi vill sätta osynliga och synliga trösklar i fokus, bryta strukturella hinder och förbättra

förutsättningarna för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i idrotten och erbjudas en aktiv fritid på lika villkor som personer utan funktionsnedsättning.

Vi har till exempel sett behovet av en anpassad ledarutbildning som bygger långsiktighet och stabilitet i verksamheten. Därför tar vi just nu fram en sådan. Vi har sett behovet av ett nätverk för att skapa samsyn kring tillgänglighetsfrågor inom idrottsrörelsen. Därför initierar vi ett sådant. Och vi har sett behovet av att undanröja hinder som ligger utanför idrottsrörelsens ansvarsområde. Därför riktar vi nu en tydlig inbjudan till makthavare och samhället i stort för att, tillsammans med oss inom idrottsrörelsen, skapa bättre förutsättningar för fysisk aktivitet för personer med funktionsnedsättning och minska ohälsan.

En aktiv fritid – hur ger vi alla det valet? Den frågan sätter vi på agendan den 9 oktober vid en digital konferens i samverkan med Parasport Sverige. Vi uppmanar beslutsfattare, tjänstepersoner och andra som kan spela en roll i utvecklingen för en aktiv fritid att delta och bidra i dialogen – ni sitter på en del av lösningen.

Med gemensamma insatser kan vi säkerställa att vi får ett starkare, friskare och mer inkluderande Gävleborg – ett samhälle där en aktiv fritid är ett val som varje individ kan göra.

Ann-Gerd Bergdahl, distriktsidrottchef, RF-SISU Gävleborg
Elin Lund Jonsson, Parasport Gävleborg
Jakob Westerlund, Gästriklands Innebandyförbund

Syftet avgränsat

Vi kan belysa idrottens samhällsnytta med ett 40-tal antal perspektiv, begrepp och ofta kvantifierbara variabler. Effekterna av innebandy för individer och övriga delar av samhället kan ställas mot dessa. Det ger också jämförbarhet med andra idrotter och sporter.

Värden för individen, gruppen, kommunen vad gäller socialt kapital, effekter av socialt arbete i ett område, stadsdel när detta leder till ekonomisk och social utveckling och minskat utanförskap och minskad brottslighet (allt mätbart).

Deltagande i politiska val

Produktion, BNP, BruttoKommunProdukt (BKP)

Företagande, nyföretagande, ekonomiskt samspel, transaktioner

Deltagande i tredje sektorns organisationer

Antal jobb, pendling till jobb i olika kategorier, åldrar

Konsumtion inom området, momsintäkter som skapas

Skattekraften i området, skatter till stat, region, kommun

Inflöde av besökarens konsumtion TTO, TEM, skattekraft etc

Skapad sysselsättning på olika nivåer o cirklar runt om från deltidsjobb till livslång karriär, skapade av företag, kommunen, AF etc

Kostnader för vård, omsorg, social, FK, bostadsbidrag

Klusterbyggande effekter på företag, tillväxt av sidonärings, kunskapsutveckling

Demografiska effekter, deltagande hos och från olika åldersgrupper i området

Social inkludering, jämställdhet, integration och aktivering från utanförskap i olika former

Deltagande i utbildningar, uppnådda resultat i betyg, gått vidare från åk 9 till gymnasier, KY etc, gått vidare till postgymnasiala studier etc

Social och moralisk fostran av barn o ungdom, värdegrund, känsla av sammanhang

Sociation av alla individer och deras ev gruppers association med andra, outsidersrisker

Konflikter, brottslighet alla typer enl BRÅ, förstörelse, kostnader för detta

Individens tillhörighet, släkt, vänner, i området, andra orter o länder, förmåga att nå ut

Egen sfär, plats, boende, trygg zon, otrygghet, rädsla

Förmågor i ADL och liknande, områdets egenskaper vad gäller alla funktionsvariationer

Basala fysiska, psykiska o ekonomiska resurser, ek skulder, tillgångar

Vardagsvanor i eget hushåll, mat, hygien, tvätt

Förmåga o relationer med alla offentliga parter, PO för detta, andra kontakter

Daglig verksamhet hos kommunen, bostadsföretaget, Fontänhus, dagverksamhet

Uteplatser, lek o motion, promenader, grönområde, bullerfritt, trafiksäkert

Naturens skräpfrihet, biodiversitet, skönhet, naturkapital, ekotjänster

Områdets kultur, bibliotek, musik, yttre gestaltning, stads-arkitektur

Kunskaper, kompetens och vilja att röra sig i området, tomhet i tid och rum vissa tider

De samlade folkhälsoekonomiska effekterna av alla effekterna

Fastighetsvärdena, ökning, minskning, drift och underhåll, bostadens värden

Platsens, ortens, stadens, regionens livsmiljö, attraktivitet (upplevda värden- region etc), varumärke, således positiv kännedom

Platsens, ortens, laddning av varumärket och samhället med speciell kultur, stolthet, passion, glädje etc hos medborgare och organisationer, således innehåll, associationsvärden

Verklig funktionell och estetisk skönhet

Sportens, motionens effekter på stadsbyggnad, landskap, miljö och olika naturvärden

Besökens tillväxt in lokalt, regionalt, nationellt

”Exportens” främjande från orten, företagen via profilering, skapande av nätverk

Alla dessa egenskaper i området kan värderas, mätas på olika sätt., jämföras med andra områden och grupper av medborgare. Därmed kan mål för dessa värden sättas och kommuniceras internt i området och utåt, uppåt i området, kommunen, regionen och nationellt

Den avgränsning som vi vill göra i denna studie är att förbundet vill visa och mäta de sociala effekterna av #InnebandyForAll.

För de nedan nämnda faktorerna har IEC i sina uppdrag senare år utvecklat nyckeltal för individer med olika hälsomässiga variationer m fl egenskaper och hur dessa kan förbättras av idrott dvs fysisk, psykisk och social aktivering. Vi analyserar löpande dessa värden i rapporten och andra effekter. Vad som skall mätas med ett lämpligt SROI-mått diskuteras och motiveras under metoddiskussionen i kapitel 2.

Skapad sysselsättning och inkomster på olika nivåer o cirklar runt om från deltidsjobb till livslång karriär

Klusterbyggande effekter, tillväxt av sidonärings, kunskapsutveckling i marknadsekonomin

Demografiska effekter, deltagande hos olika åldersgrupper

Social inkludering, jämställdhet, integration och aktivering från utanförskap i olika former

Social och moralisk fostran av barn o ungdom, värdegrund och känsla av sammanhang

De samlade folkhälsoekonomiska effekterna fysiskt och psykiskt

Värdering av de olika nyttor som finns i individers, organisationers, kommuners och nationella handlingar är naturligtvis en komplicerad uppgift. Det minskar inte behovet att försöka förstå och mäta det vi kan. En risk är att vi mäter det vi brukar mäta eller

kan mäta på ett enkelt sätt och inte inser de vittgrenade effekter och samband som finns därutöver. Effekter i ett led leder till effekter i många riktningar och ömsesidiga beroenden dvs interaktion mellan dessa. Över tiden i individers liv och därmed samhällets utveckling tilltar den mångförgrenade komplexiteten. Svårhanterliga samband i sociala dimensioner, i folkhälsa och ekonomi är det vi försöker förstå och mäta. Vi löser detta dilemma med en serie nyckeltal, approximeringar och diskussioner i den analys vi utför steg för steg. Validitet och reliabilitet i slutsatser är sannolikheter om de "fakta" vi får fram. Slutdiskussioner om osäkerhet i våra sammanfattningar påstår ändå att vi användbara och viktiga fakta om de redovisade nyttovärdena för individ, organisation och samhälle.

2. Metoder

Analyserna av de utvalda frågeställningarna kräver flera olika samhällsvetenskapligt baserade begrepp och teorier. Samhällsnytta är ett flerdimensionellt begrepp. Under senare år har idrott och sport som samhällsfenomen intresserat allt fler forskningsdiscipliner.

"Kombinationen av ett starkt egenvärde och stor samhällsnytta inom många områden gör idrottsrörelsen till en viktig del av det svenska samhället. Vi vill möta gemensamma samhällsutmaningar och vi kan bidra till att skapa en gemenskap och framtidstro i samhällets alla delar. Vi gör Sverige starkare."

Stefan Bergh, Generalsekreterare Riksidrottsförbundet" 2017

Svensk idrott är en viktig och positiv kraft i samhället. Med 3,2 miljoner medlemmar i 20 000 ideella föreningar och 650 000 ledare, skapar idrottsrörelsen en rad positiva bieffekter som vi kallar samhällsnytta. Idrottens drivkraft för individen är glädjen och gemenskapen i gruppen eller laget, utmaningen och nerven i tävlingen, känslan att spränga sina gränser och det välmående som infinner sig efter ett träningspass.

Från Idrottens Samhällsnytta, Johan Faskunger och Paul Sjöblom (red) FoU-rapport RF 2017:1:

Företagsekonomisk forskning om upplevelser som kapitalismens fjärde grundläggande typ av erbjudande (råvaror, produkter och tjänster är de tre första) påbörjades på 1970-talet, sköt fart i slutet av 1990-talet, blev mainstream i mitten av 2000-talet och försvann från radarn i och med att olika finanskriser från 2007 och framåt försköt fokus från det upplevda till det faktiska. I Sverige försvann därmed i stort begreppet upplevelseindustri. Men det innebar inte att upplevelser försvann eller blev oviktiga, tvärtom. Upplevelse som delkomponent är numera vardagsmat i många "traditionella branscher".

Ett exempel:

Vasaloppet är inte bara ett skidlopp. Det har utvecklats till att bli en plattform för en mängd möjligheter inom turismen. 'Potentialen i svensk upplevelseindustri är enorm, endast tillgängligheten sätter begränsningar', säger Jonas Bauer, vd för Vasaloppet" (Svenskt Näringsliv, 2011). Det finns därför skäl att lite mer detaljerat reda ut begrepp och begreppsrelationer i skärningspunkten underhållningsidrott/upplevelseekonomi.

Drivkrafterna hos medborgare, deltagare och konsumenterna i världen skapar en fortgående tillväxt av efterfrågan av idrott och sporter i olika former. Coronapandemin kanske ändrar en del former och innehåll men volymtillväxten kommer att fortsätta. Utbudet av upplevelser, tjänster och produkter drivs på av marknadsekonomins alla företag och andra organisationer. Nationalekonomisk forskning (Europarådet, EU m fl) visar att andelen av nationers ekonomi som konsumeras för sport ökar procentuellt mer än vad BNP ökar. Världens 7 mdr befolkning konsumerar väldiga 10 000 mdr skr i sportsektorn vilket skapar ca 20 milj betalda jobb (räknat som heltid).

Sverige och andra länder med hög BNP har en andel av BNP inom sport på 2%. Eller kanske 2,5 % (nationalräkenskaper saknas för att analysera de olika komponenterna).

Se Metodrapporter IEC och Nordeg i Bilaga 1. Försök görs där att redovisa forskningen om värderingar, värden, nytta hos individ och samhälle. Där redovisas också diskussioner om makro-, mikro och millimikroekonomi och hur BNP (BRP, BKP) dvs nationalräkenskaperna fångar ekonomiska nyckeltal. Sambanden mellan de olika perspektiven på hur samhället fungerar och hur effekter sprider sig mellan olika processer och nivåer i detta fall runt idrotten och samhället omkring. Idrotten är inbäddad i samhället och samhället är inbäddad i idrottens alla processer. Såväl socialt, ekonomiskt som hälsomässigt.

Total fysisk och psykisk hälsa, effekter av idrott, motion och social samvaro

Idrottens Samhällsnytta, Johan Faskunger och Paul Sjöblom:

Hälsoekonomiska aspekter på idrott handlar om vilken påverkan idrott har på idrottsutövarens hälsa och därmed förenade samhällskostnader och samhällsnyttor. Idrott

har betydelse för utövarna och samhället ur många aspekter som inte direkt har med hälsa att göra, inte minst sociala värden. Vidare finns vinster i form av personliga egenskaper av idrott och fysisk aktivitet som individen kan värdera väl så högt som hälsa, exempelvis kondition, utseende och avstressning (Alayli-Goebbels m.fl., 2013).

Olika individer, åldrar och andra gruppavgränsningar (kohorter) i samhället har olika hälsa och ohälsa. Ohälsan mäter vi t ex med vad individer och grupper kostar i sjukvårdande (exkl äldreomsorg) behandlingar. Ca 10 % av Sveriges BNP används för sjukvårdsåtgärder inkl läkemedel mm 2019. Det blir ca 450 mdr kr vilket motsvarar

45 000 kr för varje individ i Sverige per år räknat för alla åldrar. Variationen är stor mellan olika individer – från 0 kr per år till fler mkr.

Sjukvårdens kostnader finns inom regionernas somatiska och psykiska vård i primär- och slutenvård och i av regionerna upphandlad vård i privata företag.

Vi gör följande förenklade beräkning (se referenser som leder till Nordegs beräkning) för olika grupper:

Sjukvårdskostnader (per individ och år 2019) i snitt per år

Snitt för alla 10,3 miljoner invånare i Sverige	45 000 kr
Snitt för unga idrottande – åldern 10-20 år:	15 000 kr
Snitt för unga friska – åldern 10-20 år:	17 000 kr
Snitt för nyanlända individer i SSO-områden* – åldern 10-20 år:	30 000 kr
Snitt för individer med psykiska variationer – åldern 10-20 år:	70 000 kr
Snitt för äldre 60 + inkl livets slutskede 85 +	från 50 000 till 150 000 kr

*SSO-områden: Socioekonomiskt Svaga Områden.

(Källa: Björn Anders Larsson, Idrottsekonomiskt Centrum, Nordeg)

Unga i genomsnitt (alla som är medlemmar i idrottsföreningar men även 80-90 % av alla övriga unga) har mycket låga sjukvårdande insatser och därmed mycket låga samhällskostnader. För ca 10 % av alla unga finns stöd från somatiken, psykiatrin (se inkludering).

De största individ- och samhällsvinsterna uppstår när några % av unga samt äldre i allmänhet och äldre med olika sjukdomar och funktionsproblemaktiveras i social samvaro och motion i olika former.

Beräkningar av nyckeltal för ekonomiska effekter i sjukvårdskostnader skapade av idrotten.

Här visas **kalkylexempel** på hur samhällsvinster har skapats inom 26 föreningar i handboll SEH och SHE med aktiverande program för yngre inom det pågående programmet *#Vi ställer upp* (se information om detta). Beloppen är summan av minskad sjukvårdskostnad och successivt och på sikt ökad yrkes-, löne- och därmed BNP-framgång. Värdet är den årliga vinsten när effekter av hälsa, studier och yrkesframgång uppnås i vuxen ålder.

- 22 400 kr/individ (A) Regelbunden föreningsverksamhet som genomförs minst 10 gånger/år.
 - Handbollsskola. Handboll för alla. Träning för nybörjare. Rullehandbollslag. Parahandbollslag. Fritidsverksamhet med handboll.
 - Matcharrangemang. Fadderverksamhet. Mentorskap/handledning. Sysselsättningsaktiviteter.

- 17 400 kr/individ (B) Regelbunden föreningsverksamhet som genomförs mellan 2-9 gånger/år. Se exempel på aktiviteter ovan.
- 12 400 kr (C) Enstaka/riktade insatser som genomförs för målgruppen.
 - Föreläsningar. Inbjudningar. Studiebesök. Matchevenemang. Cupverksamhet för målgrupp. Arrangemang riktade för målgrupp. Mentorskap/handledning. Mässor (ex inom rekrytering). Prova-på-handboll. Lovaktivitet. Öppet hus. Sociala aktiviteter.

Kalkyler kan beräknas genom att vi antar ett årligt värde för minskad sjukvård per individ i olika kohorter enligt ovan plus effekter av bättre skol- och yrkeskarriär. Det innebär att RF -anslutna föreningar ses som grupp som har lägre sjukvårdskostnad (10-20 tkr per individ och år med medianvärdet 15 tkr) än de som inte är med i RF-verksamheter 12-22 tkr med medianvärdet 17 tkr). Olika studier av effekter av rörelse, träning mm pekar på att åtminstone 10-15 % minskning av ohälsa och därmed av sjukvård kan uppnås vid de genomsnittliga aktiviteterna som studerats och som motsvarar de doser per vecka som vi kan se i olika forskningsrapporter inklusive de sociala hälsoeffekterna (se referenser).

Vi summerar vår kalkyl således med att regionens **hälsoförbättrande effekter** per år är ca 500 kr för varje föreningsmedlem i genomsnitt. En exemplifierande kalkyl för innebandyn totalt skulle med dessa värden ge 500 kr ggr 117 000 aktiva. **Vi får 56 mkr per år.** Dessa kostnadssänkande effekter finns över några månader om den fysiska aktiviteten skulle upphöra. Vi ser effekten som att den uppstår av ett års deltagande och aktivitet ("aktivitetsdoser" det året). Nästa år behövs fortsatt deltagande osv. Ackumulerade effekter i fysisk förmåga uppstår naturligtvis **för de mest aktiva** men eftersom deras sjukvårdande kostnader inte kan sänkas i genomsnitt. För de elitsatsande individerna finns i genomsnitt en del mindre kostnader för skador, varierande mellan olika idrotter (Se Hultcrantz och IEC):

Integration genom idrott mm och dess effekter

"Sport has the power to change the world"

Sport has the power to change the world. It has the power to inspire. It has the power to unite people in a way that little else does. Sport can awaken hope where there was previously only despair. Sport speaks to people in a language they can understand."

Nelson Mandela

Studier under lång tid internationellt och i Sverige (se ref) visar exempel på bra effekter av socialisation genom föreningsliv och särskilt fysiskt, psykiskt och socialt aktiverande sådan. Slutsatser från många studier vi läst i IEC är att hälsoförbättringar hos friska unga med olika grader av normala funktioner och normalt låg sjuklighet är att de inte får särskilt lägre sjukvårdskostnader och att de finns i vanliga skolor. Vi kan

inte pressa ner de låga kostnader de redan har. Däremot har vissa större kohorter av den unga befolkningen högre kostnader i sjukvård: kroniska sjukdomar, diabetes och psykosociala variationer respektive sjukdomar. Också unga med utanförskap med fysiska funktionsproblem och olika intellektuella funktionsnedsättningar (LSS-kretsen). Unga med sociala problem och utanförskap boende i SSO-områden och med olika grader av brottslighet kräver alla olika nivåer av kostnadsinsatser varav en del av kohorten skapar stora kostnader för samhället. Här finns således möjligheter för idrotten och dess socialisation att skapa kostnadssänkningar.

Det är således framgångsrik utveckling för unga i skolan, i yrkesutbildning och sedan anställning och därefter en god social och ekonomisk levnad som de mycket stora samhällsvinsterna (BNP-bidrag från individer) och samhällsnytta som väger tungt. 5-10 % av alla unga kan förbättra sina livschanser med goda levnadsår och total hälsa och idrott och dess socialisation ger sådana samhällsvinster.

Här är **exempel på hälsoeffekter i genomsnitt** för ett stort antal klubbar i handboll SEH och SHE i #Vi ställer upp. De beskriver själva vilka åtgärder de genomfört 2019 och fortsätter med 2020. Beloppet är kostnadssänkningen (i samhället) per individ i snitt och år som sker i de tre graderna A,B och C av aktivering av deltagare.

- 14 500 kr/individ (A) Regelbunden föreningsverksamhet som genomförs minst 10 gånger/år.
 - Handbollsskola. Träning för nybörjare. Integrationslag. Fritidsverksamhet med handboll.
 - Matcharrangemang. Fadderverksamhet. Språkträning/Språkcafé. Läxhjälp. Mentorskap/handledning. Sysselsättningsaktiviteter.
- 11 500 kr/individ (B) Regelbunden föreningsverksamhet som genomförs mellan 2-9 gånger/år. Se exempel på aktiviteter ovan.
- 8 500 kr/individ (C) Enstaka/riktade insatser som genomförs för målgruppen.
 - Föreläsningar. Inbjudningar. Studiebesök. Matchevenemang. Cupverksamhet. Arrangemang riktade för målgrupp. Mentorskap/handledning. Mässor (ex inom rekrytering). Prova-på-handboll. Lovaktivitet. Öppet hus. Sociala aktiviteter.

Denna målgrupp har högre kostnader individuellt och för samhället orsakad av fysisk och psykisk ohälsa och av socialt utaförskap. Variationerna är stora mellan låga värden som riksgenomsnitt för åldrarna och mycket höga samhällskostnader hos några % av personer med utomeuropeisk bakgrund. Hos just dessa individer blir samhällsvinsterna mycket stora i SSO-områden i Gävle, Sandviken m fl. Det visar arbete från stiftelsen *Goodsport* (Sandviken- Sandviken IF, Linköping, Bromma-BP. Uppsala-Sirius, Malmö -LB 07) och *IEC/Intrasenze* i Lund- Linero.

Inkludering genom idrott

Nedanstående exempel på samhällsnytta kunde beräknas i handbollens årsprogram #Vi ställer upp.

Aktiviteter riktade för personer med någon typ av funktionsnedsättning eller snarare variationer i funktioner.. Funktionsvariationer är av kort eller långvarig lägre fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Vi bedömer hur de förbättrade funktionerna leder till en genomsnittlig kostnadssänkning i sjukvården samt till en ökad studie- och arbetsförmåga som leder till högre BNP-skapande av varje individ (på dennes arbetsplats)

- För 1 deltagare #viställerupp värdeskapande **hälsoeffekt** vid 4 % förbättring: 2 400 kr
- För 1 deltagare i #viställerupp värdeskapande effekt med **bättre socialitet, studier och arbetsmarknadsframgång som mäts i BNP-tillskott**
- *i BNP-termer/år:*
 - 20 000 kr mer än förväntat för gruppen (A)
 - 15 000 kr mer än förväntat för gruppen (B)
 - 10 000 kr mer än förväntat för gruppen (C)
- Total värdeskapande effekt inom målgruppen inkludering:
22 400 kr/individ (A), 17 400 kr/individ (B), 12 400 kr (C)

För unga med fysiska funktionsvariationer

De 26 handbollskubbarna i exemplet #Vi ställer upp beskriver själva de tre nivåerna av aktivering. IEC/Nordeg gör följande beräkning av kostnadsänkningar per år i samhället per individ i snitt.

- 22 400 kr/individ (A) Regelbunden föreningsverksamhet som genomförs minst 10 gånger/år.
 - Handbollsskola. Handboll för alla. Träning för nybörjare. Rullehandbollslag. Parahandbollslag. Fritidsverksamhet med handboll.
 - Matcharrangemang. Fadderverksamhet. Mentorskap/handledning. Sysselsättningsaktiviteter.
- 17 400 kr/individ (B) Regelbunden föreningsverksamhet som genomförs mellan 2-9 gånger/år. Se exempel på aktiviteter ovan.
- 12 400 kr (C) Enstaka/riktade insatser som genomförs för målgruppen.
 - Föreläsningar. Inbjudningar. Studiebesök. Matchevenemang. Cupverksamhet för målgrupp. Arrangemang riktade för målgrupp. Mentorskap/handledning. Mässor (ex inom rekrytering). Prova-på-handboll. Lovaktivitet. Öppet hus. Sociala aktiviteter.

Metoder i idrottens eller t ex kulturens främjande av hälsoutveckling, skol- och kunskapsutveckling och kommande yrkesträning finns utvecklade i Sverige och internationellt och följer liknande logiska mönster som exemplen ovan. Från unga år skapas sociala relationer inom en förenings verksamhet men också i skolan och mellan föreningen och föräldrar. Socialisation (socialisering) av barnet eller ungdomen ger ordnande vardag med goda vanor et. Se referenser.

Motsvarande kalkyler görs här nedan för innebandyn generellt och för aktiviteten #Vi ställer upp i innebandydistriktet Gävleborg, Dalarna 2020-21 räknat på 12 mån verksamhet. Det vi frågar oss är om de aktiverade målgrupperna har liknande fysisk, psykiska och sociala situationer som i exemplen ovan. Om innebandyn i sina lokala projekt riktas till individer med större behov av vård(kostnader) och med hittills svagt deltagande i studie- och yrkeskarriärer.

Som en inledning till kalkylerna av hur stora de sociala och ekonomiska effekterna kan bli gör vi en grov bedömning av hur de tre regionernas välfärd, ekonomiska och sociala värden mm ser ut. Det finns stadsdelar och bostadsområden där den aktiverande och socialiserande inkludering är svag och där således relativt små insatser av innebandyns gemenskaper kan ge stor socioekonomisk avkastning.

Bristen på exakta sociala data om individer och grupper gör att vi försöker skapa trianguleringar via mer aggregerade sociala och ekonomiska förhållanden i regioner och kommuner (data finns ofta på kommunnivå som den vanligase nivån).

3. Data om distriktets tre landskap Gästrikland, Hälsingland och Dalarna, dess två regioner Gävleborg och Dalarna och x kommuner

3.1 Data om region Gävleborg och dess sociala och ekonomiska förhållanden och idrott

Här redovisas data från olika källor. Dessa källor finns beskrivna i metodrapporter från IEC resp Nordeg.

Gävleborg - RF-SISU

<https://www.rfsisu.se/Gavleborg>

*Vi finns här för **Gävleborgs** idrottsföreningar. RF-SISU Gävleborg är Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna regionalt i Gävleborgsdistriktet. Vi företräder, utvecklar, utbildar och stödjer regionens idrottsföreningar.*

Länet omfattar landskapen Gästrikland (bortsett från en mindre del av Söderfors socken) och Hälsingland (förutom Ytterhogdals och Ängersjö socknar). Till Gävleborgs län hör också en mindre del av Dalarna, Hamra församling (Orsa finnmark) i Ljusdals kommun.

Gävleborgs län består administrativt av tio kommuner.

Från Ekonomifakta 2020

Gävleborgs län är till landytan det 7:e största länet i landet. Länet består av 10 kommuner och har en landareal på 18 200 kvadratkilometer, vilket är ungefär 4 procent av hela Sveriges landareal. Residensstad är Gävle.

	Gävleborgs län	Sverigemedel	Utveckling
Invånare i länet Antal, 2019 i Förklaring: Antal personer boende i länet den 31 december varje år. Länets invånartal är 2,7 % av Sverige	287 382	491 790	
Medelålder År, 2019 i Förklaring: Medelålder på befolkningen boende i länet den 31 december varje år.	43,6	41,3	
Befolkningsökning Procent, treårsbasis, 2016-2019 i Förklaring: Procentuell befolkningstillväxt i länet på tre års sikt. Ett negativt värde visar alltså på en minskad befolkning under perioden och vice versa.	1,0	3,3	
Medianinkomst Kronor, 2018 i Förklaring: Gävleborg har 93,6 % av Sverigemedel i inkomst.	270 438	288 880	

	Gävleborgs län	Sverigemedel	Utveckling
<p>BNP i Sverige är samma år 4 600 mdr kr dvs 447 tkr per invånare. Gävleborgs BNP beräknas till 93,6% av 447 tkr = 419 tkr per invånare och ca 840 tkr per årsarbete. Då blir BNP (ungefär BRP) i Gävleborg 120 mdr kr 2018.</p> <p>BNP för sportsektorn med faktorn 2 % av 120 mdr = ca 24 mdr. Antalet årsarbeten i sektorn var då med faktorn 840 tkr per årsarbete 2018 ca 2860 st.</p> <p>Medianinkomst för personer som är 20 år eller äldre och boende i Sverige den 31/12 uttryckt i 2018 års priser. Inkomstmättet som används kallas för Sammanräknad förvärvsinkomst och består av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. I inkomst av tjänst ingår förutom löneinkomster också inkomster från pension, sjukpenning och andra skattepliktiga ersättningar från Försäkringskassan.</p>			
Skattesats	33,54	32,28	

	Gävleborgs län	Sverigemedel	Utveckling
Procent, 2020 i Förklaring: Redovisas som den sammanlagda skattesatsen som består av en skattesats till länet och en skattesats till landstinget. Begravningsavgiften är exkluderad liksom avgifter till religiösa samfund.	Tionde högsta i Sverige		
Andel högutbildade Procent, 2018 i Förklaring: Andel personer med minst 3 års eftergymnasial utbildning i åldersgruppen 25-64 år.	19,2	27,6	
Förvärvsfrekvens Procent, 2018 i Förklaring: Andel av befolkningen 20-64 år som förvärvsarbetade någon gång under året. Redovisas i procent.	79,4	79,5	
Andel företagare Procent, 2018 i Förklaring: Den här variabeln visar det hur stor andel av befolkningen i åldern 20-64 som driver ett eget företag.	5,5	6,1	
Nyföretagande	8,0	10,8	

	Gävleborgs län	Sverigemedel	Utveckling
<p>Per 1 000 inv, 16-64 år, 2018 i</p> <p>Förklaring: Visar antalet nya företag, inklusive kommunägda företag, per 1000 invånare i länet i ålder 16-64 år. Denna variabel ger en indikation om hur entreprenörskapet ser ut.</p>	Fjärde lägsta i Sverige		
<p>Arbetslöshet (Statistiska centralbyrån - AKU) Procent, 2019 i</p> <p>Förklaring: Arbetslösheten beräknas som antalet arbetslösa som andel av antalet personer i arbetskraften i ålder 15-74. Arbetskraften består av arbetslösa och sysselsatta. En person räknas som arbetslös om denna inte är sysselsatt men kan börja ett arbete inom 14 dagar och aktivt har sökt arbete under de senaste 4 veckorna eller väntar att börja ett arbete inom tre månader efter mätveckan.</p>	8,6	6,8	
	Näst högsta i Sverige		

Diskussion om region Gävleborgs sociala och ekonomiska situation (från rapporten, Gävleborgs sociala och ekonomiska förhållanden i relation till sport och idrott som skapare av samhällsnytta i några utvalda faktorer Lund 2020-07-08

Som framgår av de olika nyckeltalen är regionen bland de svagare i Sverige med platser 1-10 mellan de lägsta nyckeltalen bland de regioner som har svaga värden. De olika faktorerna kombinerar sig, förstärker och försvagar de olika processerna. Historiskt finns förklaringar till de svaga värdena i de tio kommunerna. Bergslagskrisen på 1970-talet (gruvor, stålverk mm) och de småskaliga jordbrukens olönsamhet samt skogsbrukets rationalisering och personalminskning. Brukskulturerna i de olika kommunerna innebar att de (alltför få) stora företagen dominerade men inte ökade sin personal fram till idag samtidigt som nya företag inte kom att utvecklas. De som startar är ofta små företag (enpersonsföretag med egenanställning och F-skattesedel är inte sysselsättningskapande).

Utbildningsnivå och kunskapsnäringar visar stora olikheter. De stora teknologiföretagen, högskolan och sjukvården har högt utbildade specialister medan övriga näringar har låga utbildningar. En större andel högre utbildade som kombineras med /leder till fler företag och anställningar i näringar med högre BNP per capita skulle ge (kommer att ge) högre skattekraft och högre BRP i en god cirkel som leder till fler kunskapsbaserade jobb etc.

Diskussion om sektorn fritid, idrott, sporter och event

Denna sektor utgör i Sverige (och moderna industriläner) ca 2 % av BNP (SportsCouncil, Europarådet resp EU) dvs i Gävleborg 2400 mkr

Antal idrottsföreningar i Gävleborg om de är 2,7 % av 20 000 = 540 st men i verkligheten 2019

Antal medlemmar i Gävleborg i alla föreningarna om de är 2,7 % av 3,2 milj = 86 400 individer.

Antal idrottsanläggningar i Gävleborg om de är 2,7 % av 70 000 = 1 900 st.

Antal företag i Gävleborg med i huvudsak sportinriktning om de är 2,7 % av Sveriges 18 000 sportföretag = 490 st. En inventering av antalet skulle som IEC bedömer det visa att Gävleborg har en mindre idrotts- och sportnäring än riksgenomsnittet.

3.2 Data om region Dalarna och dess sociala och ekonomiska förhållanden och idrott

	Dalarnas län	Sverigemedel	Utveckling
Invånare i länet	287 966	491 790	

	Dalarnas län	Sverigemedel	Utveckling
<p>Antal, 2019 i</p> <p>Förklaring:</p> <p>Antal personer boende i länet den 31 december varje år.</p>	Tionde högsta i Sverige		Created with Raphaël 2.1.0
<p>Medelålder</p> <p>År, 2019 i</p> <p>Förklaring:</p> <p>Medelålder på befolkningen boende i länet den 31 december varje år.</p>	43,7	41,3	Created with Raphaël 2.1.0
<p>Befolkningsökning</p> <p>Procent, treårsbasis, 2016-2019 i</p> <p>Förklaring:</p> <p>Procentuell befolkningstillväxt i länet på tre års sikt. Ett negativt värde visar alltså på en minskad befolkning under perioden och vice versa.</p>	1,2	3,3	Created with Raphaël 2.1.0
<p>Medianinkomst</p> <p>Kronor, 2018 i</p> <p>Förklaring:</p> <p>Medianinkomst för personer som är 20 år eller äldre och boende i Sverige den 31/12 uttryckt i 2018 års priser. Inkomstmättet</p>	274 635	288 880	Created with Raphaël 2.1.0
	Åttonde lägsta i Sverige		

	Dalarnas län	Sverigemedel	Utveckling
<p>som används kallas för Sammanräknad förvärvsinkomst och består av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. I inkomst av tjänst ingår förutom löneinkomster också inkomster från pension, sjukpenning och andra skattepliktiga ersättningar från Försäkringskassan.</p>			
<p>Skattesats Procent, 2020 i</p> <p>Förklaring:</p> <p>Redovisas som den sammanlagda skattesatsen som består av en skattesats till länet och en skattesats till landstinget. Begravningsavgiften är exkluderad liksom avgifter till religiösa samfund.</p>	33,84	32,28	
<p>Andel högutbildade Procent, 2019 i</p> <p>Förklaring:</p> <p>Andel personer med minst 3 års eftergymnasial utbildning i åldersgruppen 25-64 år.</p>	20,0	28,2	
<p>Förvärvsfrekvens</p>	80,7	79,5	

	Dalarnas län	Sverigemedel	Utveckling
Procent, 2018 i			
Förklaring:			
Andel av befolkningen 20-64 år som förvärvsarbetade någon gång under året. Redovisas i procent.	Sjunde högsta i Sverige		
Andel företagare Procent, 2018 i	6,1	6,1	
Förklaring:			
Den här variabeln visar det hur stor andel av befolkningen i åldern 20-64 som driver ett eget företag.	Sjätte högsta i Sverige		
Nyföretagande Per 1 000 inv, 16-64 år, 2019 i	9,1	10,7	
Förklaring:			
Visar antalet nya företag, inklusive kommunägda företag, per 1000 invånare i länet i ålder 16-64 år. Denna variabel ger en indikation om hur entreprenörskapet ser ut.	Nionde högsta i Sverige		2.1.0
Arbetslöshet (Statistiska centralbyrån - AKU) Procent, 2019 i	8,1	6,8	
Förklaring:	Femte högsta i Sverige		

	Dalarnas län	Sverigemedel	Utveckling
<p>Arbetslösheten beräknas som antalet arbetslösa som andel av antalet personer i arbetskraften i ålder 15-74. Arbetskraften består av arbetslösa och sysselsatta. En person räknas som arbetslös om denna inte är sysselsatt men kan börja ett arbete inom 14 dagar och aktivt har sökt arbete under de senaste 4 veckorna eller inväntar att börja ett arbete inom tre månader efter mätveckan.</p>			
<p>Arbetslöshet (Arbetsförmedlingen) Procent, 2019 i</p>	6,1	7,0	
<p>Förklaring:</p> <p>Procentuell andel av den registerbaserade arbetskraften, 16-64 år, som är öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd. Baseras på registerdata från Arbetsförmedlingarna och skiljer sig därmed från arbetslöshetssiffrorna från SCB:s AKU. Anledningen till att AKU-siffrorna inte redovisas beror på att</p>			Åttonde lägsta i Sverige

	Dalarnas län	Sverigemedel	Utveckling
dessa inte är tillgängliga på kommunnivå.			
Andel förtidspensionärer Procent, 2019 i	5,1	4,4	
Förklaring:			
Antal personer registrerade med sjuk- och aktivitetsersättning hos Försäkringskassan i december varje år som andel av befolkningen 16-64 år.			with
Största privata arbetsgivare	ABB AB		
Antal anställda, Nov 2019 i			
Förklaring:			
Största privata arbetsgivare. Uppgifterna hämtas från SCB:s företagsregister och avser läget i november varje år. Observera att siffrorna över antal anställda är ungefärliga. Se även fotnot.	Antal anställda: 2 725		
Största offentliga arbetsgivare är Landstinget			

Diskussion om region Dalarnas sociala och ekonomiska situation

Dalarna har en varierad kommunstruktur med stora industrier i Borlänge och Ludvika och stor turistnäring i Sälen-Malung respektive Älvdalen.

Som framgår av de olika nyckeltalen är regionen bland de svagare i Sverige med platser 1-10 mellan de lägsta nyckeltalen bland de regioner som har svaga värden. De olika faktorerna kombinerar sig, förstärker och försvagar de olika processerna. Historiskt finns förklaringar till de svaga värdena i samma struktur som Gästrikland ovan. Bergslagskrisen på 1970-talet (gruvor, stålverk mm) och de småskaliga jordbrukens olönsamhet samt skogsbrukets rationalisering och personalminskning. Brukskulturerna i de olika kommunerna innebar att de (alltför få) stora företagen dominerade men inte ökade sin personal fram till idag samtidigt som nya företag inte kom att utvecklas. De som startar är ofta små företag (en persons företag med egenanställning och F-skattesedel är inte sysselsättningskapande).

Utbildningsnivå och kunskapsnäringar visar stora olikheter. De stora teknologiföretagen, högskolan och sjukvården har högt utbildade specialister medan övriga näringar har låga utbildningar. En större andel högre utbildade som kombineras med /leder till fler företag och anställningar i näringar med högre BNP per capita skulle ge (kommer att ge) högre skattekraft och högre BRP i en god cirkel som leder till fler kunskapsbaserade jobb etc.

Diskussion om sektorn fritid, idrott, sporter och event

Denna sektor utgör i Sverige (och moderna industriländer) ca 2 % av BNP (SportsCouncil, Europarådet resp EU) dvs i Gävleborg 2400 mkr

Antal idrottsföreningar i Dalarna om de är 2,7 % av 20 000 = 540 st men i verkligheten 2019

Antal medlemmar i Dalarna i alla föreningarna om de är 2,7 % av 3,2 milj = 86 400 individer.

Antal idrottsanläggningar i Dalarna om de är 2,7 % av 70 000 = 1 900 st.

Antal företag i Dalarna med i huvudsak sportinriktning om de är 2,7 % av Sveriges 18 000 sportföretag = 490 st. En inventering av antalet skulle som IEC bedömer det visa att Dalarna har en större idrotts- och sportnäring än riksgenomsnittet.

Följande tabell beskriver sporten näringsgrenar privat, offentligt och ideellt drivna.:

Sportens näringsgrenar

Sportturism
Sportutrustningar
Sportbeklädnad
Amatörsportandets alla resurser
Professionell sport alla resurser
Rekreation, friluftsliv
Sport i skolor
Sportadministration i kommuner
Anläggningar 86 000 st, byggföretag, teknisksystem
Sporters marknadsföring & media
Sporttjänster för sponsorer, agenter etc
Sporternas föreningar, förbund och institutioner i övr näringsgrenar

- Från Fundamentals of Sport Marketing, (Pitts, Stotlar 2007) anpassat till Sverige av BA Larsson

Branscher med anknytning till sport som kan utvecklas och där innovationsprocesser kan främjas (flera av dess branscher är miljardstora branscher bara inom sport)

I alla verksamheter i tabellen ovan bedrivs kontinuerlig utveckling av verksamheter, tjänster metoder, produkter och medarbetare. Ökad inriktning på forskning och innovationer och därefter entreprenörskap kan ses som en total strategi för utveckling i en nation, i en region eller en kommun. Gävleborgs idrott och sport med alla sina aktörer kan spontant och underifrån driva detta mer intensivt. IEC har erfarenheten att detta sker mer genomtänkt i Jämtland, Dalarna och Västerbotten i syfte att skapa mer verksamheter, mer jobb och därmed högre BNP och skattekraft även inom idrott och sport.:

Objekt, tjänst, metod, produkt etc

Metoder för ledning, management mm,

Utrustningar, redskap (hästsport, båtsport, motorsport etc).

Anläggningar, inredning, teknik i anläggningar.

Media, IKT-system, TV-teknik, Marknadsföring.

Kläder, skor, andra sportartiklar.

Mat och drycker för träning, vila och tävlingstillfällen.

Fysiologi, medicin, rehab etc. med inriktning på olika sporter.

Sportturism, natursporter, boende, träningscamps .

Transporter, fordon, släp etc. för olika sporter

Spel, på arenor, i butiker, på arenor, via internet etc.

Försäkringar, säkerhets- och trygghetsteknik mm i sporter

Energiförsörjning, speciell produktion och distribution inom olika sporter (förnyelsebar energi mm).

Finansiering, bankservice, betalssystem mm inom olika sportbranscher (golf, alpint, segling etc).

Grossister, detaljister, e-handel inom sporter.

Tränare, coacher, ledare i alla sporter, deras utbildning, fortbildning, tjänster, agenter, rådgivare, finansiell och karriärplanering för unga tävlande och elit.

En djupare analys bör göras av dessa faktorer inom varje region eller stor kommun, deras förekomst, betydelse och den utveckling som kan ses ger grunden för en utvecklingsstrategi. Antalet verksamheter och deras framgångar sätter ramarna för ökad sysselsättning och skattekraft i sportsektorn. En aktiv kombination av sportföretagande och idrottsutveckling i de orter och sporter som matchar varandra (det goda exemplet är här Åre) bör drivas i regionens tillväxtstrategi.

4. Samhällsnyttiga effekter och värden av alla typer av idrott, sport, sportevent, idrottsturism mm i distriktet och om innebandyn i de två regionerna

4.1 Analys och av totala värden för distriktet

Produktion och konsumtion, BNP, BruttoKommunProdukt (BKP), turistekonomi (TTO,TEM) skattekraft (Läget i länet 2018 eller 2019 (se tabeller Ekonomifakta))

Befolkning 287 382 = 2,7 % av Sverige

BRP i regionen (mäts ungefär som BNP) räknat som 2.7 % av riket, 120 mdr kr

Skatteinkomster: staten ca 24 mdr, regionen 12 mdr, de 10 kommunerna 24 mdr räknat som 2,7 % av riket

Gävleborg har dock en lägre BNP nämligen 93,6 % av snittet (se Ekonomifakta nedan) för riket (Stockholms –regionen med ¼ av landets BNP skapar olikhet i landet).

BNP i Sverige är samma år 4 600 mdr kr dvs 447 tkr per invånare. Gävleborgs BNP beräknas till 93,6% av 447 tkr = 419 tkr per invånare och ca 840 tkr per årsarbete. Då blir BNP (ungefär BRP) i Gävleborg 120 mdr kr 2018.

BNP för sportsektorn med faktorn 2 % av 120 mdr = ca 24 mdr. Antalet årsarbeten i sektorn var då med faktorn 840 tkr per årsarbete 2018 ca 2860 st. Vi har inte särskilt mycket data som kan visa verklig och empiriskt grundad regional BNP i sport eller än

mindre BKP i sport i respektive kommun. Vi utgår från snittvärden från riket som helhet och korrigerar den regionala siffran efter de samband vi kan påvisa. Det gäller det samband som säger att sport BRP i en region är högre än genomsnittlig 2,0-stiger via 2,1 ,2,2 % etc av samlad BNP per capita i de regioner som har högre BNP än riket i snitt. Stockholmsregionens höga samlade BNP per capita skapar t ex högre sport-BNP än regioner med låg BNP per capita. Även regioner med producerad stor sportvolym orsakad av t ex regelbundna stora sportevent når högre än riksgenomsnittet. Variationen mellan de 21 regionerna är plus minus 10 % i sportvolym BRP per capita men mycket större mellan de 290 kommunen. Från många IEC-studier av regioner, kommuner och event och nyhetsrapporter i olika media kan vi dock se att de kommunala BKP -värdena kan variera starkt. Ett stort VM med mycket publik, t ex uppmätt som turistekonomi TTO/TEM kan skapa en mycket hög sport BKP för den kommunen kanske 4-5 % av dess totala BKP om kommunen har liten befolkning (tänk ett vinter-OS i Östersund).

BNP per capita beräknat för 2019

Här görs ett försök till karaktärisering av hur BNP-skapandet sker olika via olika yrken och lönegrupper i samhället (Nordegs interna beräkningar)

Genomsnitt BNP per capita i Sverige är 4600mdr/10,3 milj inv=447 000 kr

Genomsnitt-BNP per heltidsarbetande är 4600 mdr/ 4,9 milj = 960 000 kr

Månadslönen i genomsnitt vid heltid är 28 tkr = 40 tkr inkl soc kostnader

Genomsnitt-BNP skapad av 4,9 milj individer som arbetar heltid = 770 000 kr

BNP-effekt från 1 milj företag, bruttoöverskott 20 % av 4600 = +520 mdr skr

Individer i kombination av produktion skapar organisationers bruttoöverskott

BNP per individ 0 kr hos alla åldrar och som kostar samhället ca - år	170 tkr per
BNP per individ med olika ek problematik (20% av alla = 2 milj)	400 tkr
BNP per individ 18- 24 år (varav 50 % av 1 milj arbetar heltid)	600 tkr
BNP per individ 25-65 år med full arbetsförmåga ca 2 milj	960 tkr
BNP 25-år företagare, mm 1 milj individer 960 tkr plus företag 520 tkr	1480 tkr

Individens BNP/år skapas och ökar med gymnasieutbildning 3 år till 19 år, kvalificerad utbildning 1-4 år etc, nätverksutveckling med inkludering i BNP-skapande kedjor, processer etc från 0 tkr via 600 tkr och via i snitt 960 tkr och sedan till högre nivåer

En livskarriär i snitt räknas som 40 år ggr varierande BNP-tillskott.

Vid en livskarriär med fn snitt BNP 40 år blir värdet 40 ggr 960 tkr = 3 840 tkr

BRP (BNP) i Sport 2 % (riksgenomsnitt) av hela BNP 120 mdr dvs 2 400 miljkr vilket ger : staten 490 mkr ,regionen 240 mkr, kommunerna 480 mkr.

Idrottens aktiviteter och nyckeltal i distriktet region

För riket som helhet är offentliga sektorns (stat, region och kommuner) bidrag dvs transfereringar till föreningar och driftkostnader av anläggningar mm ca 10 % av alla idrotts- och sportverksamheter. Hushållens köp av produkter och tjänster dominerar hela sportsektorn. I genomsnitt konsumerar varje individ (alla 10,3 milj, invånare), 10000 kr per år (2019).

Genomsnittliga inkomster hos de 665 idrottsföreningarna 2019 bedöms av IEC som låga. Stora inkomster finns i de stora publiksporterna i följande rangordning i Gävleborg: ishockey (Brynäs), fotboll Sandviken IF och Gefle IF samt bandy (Bollnäs, Ljusdal, Edsbyn, Sandvikens AIK m fl)

Genomsnittliga utgifter (sek) för motion/sport och idrott under de senaste tolv månaderna hos befolkningen (6–80 år) år 2019 bedöms vara lägre än riksgenomsnittet ca 10 000 kr (beroende på lägre snittlöner än riket)

Ordinarie bidrag till RF:s idrottsdistrikt i Gävleborg och ordinarie bidrag till de 665 föreningarna.

Vi summerar här vad de vanliga faktorernas bidrar med till samhällsnyttan av idrott och sport i distriktet

BNP per sysselsatt årsarbetare i sportsektorn

Varje årsarbete ger i snitt 840 tkr i BNP-tillskott (ca 420 tkr inkl sociala avg)

Skapad sysselsättning och inkomster på olika nivåer o cirklar runt om från deltidsjobb till livslång karriär. Totala antalet årsarbeten är ca 2 860 st. De flesta är deltid hos sporthandel, föreningar, eventarrangörer etc. Proffsidrott omfattar 200-300 årsarbeten.

Klusterbyggande effekter, tillväxt av sidonärings, kunskapsutveckling i marknadsekonomi

Ny aktivering av lokala verksamheter genom samverkan i PPP och IOP , t ex skolor, socialförvaltning.

Demografiska effekter, deltagande hos olika åldersgrupper

Social inkludering, jämställdhet, integration och aktivering från utanförskap i olika former

X % av 287 000 invånare ggr bättre studie- och yrkeskarriär

Social och moralisk fostran av barn o ungdom, värdegrund, känsla av sammanhang som leder till social och ekonomisk framgång

Y % av 287 000 invånare ggr bättre socialitet, bättre studie- och karriärframgång

Minskade konflikter, brottslighet, förstörelse, utveckling av förbättringar i SSO-områden

Z % av 287 000 ggr minskning av 0.15 % brottslighet med viss %.

De samlade folkhälsoekonomiska effekterna fysiskt, psykiskt

Bedöms i olika studier (se referenser) till 300- 3000 kr per år och person . Ca 287 000 ggr 500 kr = 144 mkr

Platsens, ortens, stadens, regionens livsmiljö, attraktivitet (upplevd sportstad - region etc), kännedom

Se effekterna i t ex Åre kommun

Platsens, ortens, laddning av varumärket, legacy, samhället med speciell kultur, stolthet, passion, glädje etc hos medborgare och organisationer, innehåll av associationsvärden

Exv bandyorternas sammanhållning och identitet. In- o utflyttning individer och företag ggr BNP-effekt.

Sportens fysiska former och effekter på stadsbyggnad, landskap, miljö och olika naturvärden (bygg t ex via IOP ut vandringsleder, riksled, syd-nord, naturturism, båtturism)

Besöksnäringens tillväxt och klusterbyggande lokalt, regionalt, nationellt

Exportens främjande från orten, företagen via profilering, skapande av nätverk, PPP

4.2 Analys av totala värden för regionerna Gävleborg och Dalarna för de 2+4 utvalda faktorerna

De makroekonomiska effekterna i BRP och skatteinkomster skapade av sysselsättning och andra effekter från idrotten och dess omgivande näringar.

Sport BRP (BNP) är 2 400 mkr i Gävleborgs regionen och detta skapas av olika typer av anställningar eller egenföretagande.

Skapad sysselsättning och inkomster på olika nivåer o cirklar runt om från deltidjobb till livslång karriär

BNP per sysselsatt årsarbetare i sportsektorn

Varje års arbete ger i snitt 840 tkr i BNP-tillskott (2019) (ca 420 tkr inkl sociala avg)

Skapad sysselsättning och inkomster på olika nivåer o cirklar runt om från deltidjobb till livslång karriär. Totala antalet årsarbeten är ca 2 860 st. De flesta är deltid hos sporthandel, anläggningar, kommuner, föreningar, eventarrangörer etc. Proffsidrott omfattar kalkylmässigt 80 årsarbeten.

Om en stark tillväxt skulle ske i sport i regionen säg med 20 % ökar BRP i regionen med ca 480 mkr.

Sportsektorn i Gävleborg beräknat som BRP anges ovan som 2 %. Enligt erfarenheter som IEC och Nordeg har (se ref) innebär den jämfört med andra regioner 6,5 % lägre BNP som Gävleborg har att sportsektorn BRP här kan vara ännu lägre än rikssnittet. Regioner med hög BNP har något över 2 % sport mm medan regioner med lägre BNP har under 2 % sport. Stockholmsregionen har jämfört med Sverige i snitt 20-30 % mer sportkonsumtion per capita (mer sportresor, mer sportmedia, mer konsumtion av kläder och utrustning)

Vintersporter som alpinsport, aktiv längdåkning med träningsnivå Vasalopp (30-50 mil skidor etc) omfattar en högre andel av regionens befolkning än riksgenomsnittet.

Avgörande för sportsektorns storlek är flera faktorer. Konsumtionen av all sport-privat eller kollektiv- är utvecklingen av följande delsektorer i regionen. Riksgenomsnittet av all sport har följande procentuella fördelning av monetär konsumtion, deltagande och därmed produktion (detta bör ses sammantaget som presumtion dvs både utbud och efterfrågan sker samtidigt – produktion och konsumtion.)

Hushållens konsumtion	70- 80 %
Kommunernas konsumtion (inkl statens bidrag))	10 %
Föreningarnas konsumtion och produktion netto	10 -20 %

Intervallen mellan hushåll och föreningar ovan förklaras att vi måste se interaktionen mellan dessa parter. Familjer deltar i föreningars skapande verksamheter och betalar (allt högre) avgifter och denna intäkt visar en del av värdet på det som föreningarna skapar (produktion). En annan del av föreningarna produktion nämligen aktiviteter, hyror mm betalas av kommunernas ca 9 mdr kr. Idrotten görs i de kommunala anläggningarna som årligen kostar dessa 9 mdr , personal är anställda för dessa pengar.

Gävleborgs detaljerade värden för 10 kommuner kan tänkas visa stora lokala olikheter i hur hushåll, föreningar och kommunerna skapar idrottsverksamheter. Någon kommun kanske har stort kommunalt stöd i resurser för sin befolkning och andra har mindre och att "glappet" fylls i olika utsträckning av den tredje parten nämligen föreningarna. Skillnaden mellan kommuner kan skapas också att vissa idrotter som traditionellt betalas till större delen av t ex hushållen –som golf, hästsport- är ovanligt stora i en kommun.

Klusterbyggande effekter, tillväxt av sidonärings, kunskapsutveckling i marknadsekonomin

Vissa idrotter kräver omfattande infrastruktur i markarbeten, anläggningar, byggnader, personal och personlig utrustning, kläder mm. medan andra kan utövas utomhus i kommunen och utan anläggningar var som helst. Barn och breddidrott utomhus eller på lågkostnadsområden i kommunen kräver mindre resurser (grusplaner, grönytor, skog, sjö, hav etc).

I IEC – rapporter till olika kommuner och regioner har vi vad gäller sporters tillväxtstrategier pekat på att sektorn har många möjligheter. Dessa framtidsinriktade tillväxtstrategier kan gälla t ex att Åre och Jämtland utvecklar vintersporter. Både bredd, turism och världsevent. Men också forskning i dessa sporter via helix-kopplingar med befintligt näringsliv som SkiStar, Mitthögskolan och statliga och regionala investeringar i anläggningar och forskning. I kommunen Åre har utfallet i turism, tillväxt, näringsliv i övrigt och innovativ forskning och utveckling inom vintersport visat att koordinerad tillväxtstrategi är möjlig.

Branscher med anknytning till sport som kan utvecklas och där innovationsprocesser kan främjas (flera av dess branscher är miljardstora branscher bara inom sport)

Sportsektorn är en bransch med många olika delbranscher med aktörer och entreprenörer som skapar event, produkter, tjänster och metoder. Man kan t ex se bandysporten som en delbransch med olika typer av förtätning i Gävleborgs region. Om dessa delsystem samverkar över tiden skapas excellens i olika avseenden som kommer att utveckla delbranschen. Vi får då kluster av klubbar, metoder, träningsmetoder, teknik etc som kan liknas med ett intensivt "Hollywood" där många samlas och utvecklas (Michael Porter m fl). Om bandyn stimuleraren sådan strategi uppstår ett "*center of excellence*", Åre är ett exempel på detta.

Norges medvetna elitutveckling i sport runt sin sport och högskolecenter center kan ses som en klusterstrategi.

Gävle med sin ishockeykultur (jämför också Övik med MoDo) kan ses som en sådant ursprung till ett kluster i framtiden.

Bollnäs med sina traditioner och teknik för parasporter, rehabilitering och habilitering är en liknande möjlighet.

Listan här visar några exempel på de funktioner där Gävleborgs kommuner och idrottsföreningar skulle kunna diskutera som satsningar:

Metoder för ledning, management mm,

Utrustningar, redskap (hästsport, båtsport, motorsport etc).

Anläggningar, inredning, teknik i anläggningar.

Media, IKT-system, TV-teknik, Marknadsföring.

Kläder, skor, andra sportartiklar.

Mat och drycker för träning, vila och tävlingstillfällen.

Fysiologi, medicin, rehab etc. med inriktning på olika sporter.

Sportturism, natursporter, boende, träningscamps.

Transporter, fordon, släp etc. för olika sporter

Spel, på arenor, i butiker, på arenor, via internet etc.

Försäkringar, säkerhets- och trygghetsteknik mm i sporter

Energiförsörjning, speciell produktion och distribution inom olika sporter (förnyelsebar energi mm).

Finansiering, bankservice, betalssystem mm inom olika sportbranscher (golf, alpint, segling etc).

Grossister, detaljister, e-handel inom sporter.

Tränare, coacher, ledare i alla sporter, deras utbildning, fortbildning, tjänster, agenter, rådgivare,

finansiell och karriärplanering för unga tävlande och elit.

Vad kan utvecklas i BNP och sysselsättning i Gävleborgs sportregion?

Det Gävleborg bör välja i sin sport- och idrottstrategi måste bygga på swot-liknande analyser.

Följande problemområden vi ser i regionen bör kunna vändas till styrka:

Satsning på breddidrott och fysiskaktivitet i alla åldrar med allt från lek i låga åldrar till motion och rörelsestimulans upp till höga åldrar. Samverkan från fler SDF med kommuners och regionens folkhälsoansvariga. Samhällsvinsten kan bli betydande som denna rapport visar.

Satsningar på social inkludering och integration i Gävle och Sandvikens kommuner via lämpliga SDF och lokala föreningar (exempel är Sandvikens IF).

Följande möjlighetsområden vi ser i regionen bör kunna accelerera gynnsamma samhällseffekter.

Satsning på parasporter med Bollnäs kommun och dess tradition och Gävle Högskola vilket ger stor ökning av samhällsnyttvärden.

Satsning på bandykulturen i Hälsingland med dessa kommuner, klubbar, SDF, högskolan, besöksnäringen etc. Akademi för elitutveckling, breddturneringar barn och ungdom. Utveckling av träningsläger och sport-turis med boende etc.

Vad kan utvecklas i BNP och sysselsättning i Dalarnas sportregion?

Det Gävleborg bör välja i sin sport- och idrottstrategi måste bygga på swot-liknande analyser.

Följande problemområden vi ser i regionen bör kunna vändas till styrka:

Satsning på breddidrott och fysiskaktivitet i alla åldrar med allt från lek i låga åldrar till motion och rörelsestimulans upp till höga åldrar. Samverkan från fler SDF med kommuners och regionens folkhälsoansvariga. Samhällsvinsten kan bli betydande som denna rapport visar.

Satsningar på social inkludering och integration i Gävle och Sandvikens kommuner via lämpliga SDF och lokala föreningar (exempel är Sandvikens IF).

Följande möjlighetsområden vi ser i regionen bör kunna accelerera gynnsamma samhällseffekter.

Satsning på parasporter med Bollnäs kommun och dess tradition och Gävle Högskola vilket ger stor ökning av samhällsnyttvärden.

Satsning på bandykulturen i Hälsingland med dessa kommuner, klubbar, SDF, högskolan, besöksnäringen etc. Akademi för elitutveckling, breddturneringar barn och ungdom. Utveckling av träningsläger och sport-turis med boende etc.

De sociala och psykosociala effekterna av fysisk aktivitet och inkludering i olika åldersgrupper och de effekter som då uppstår . Deltagande i olika åldersgrupper

Deltagande i fysisk aktivitet och idrott hos barn och fysisk rörelse är i grunden mycket hög hos barn 0-4 år men avtar sedan fram till 11-12 då ca 50 % rör sig "tillräckligt" och 40 % är med i organiserad idrott i föreningar. Skolan når 90 % av alla barn och unga 6-18 år med en (låg) fysisk aktivitet 1-2 ggr per vecka.

Deltagande i föreningars idrott når 30 % till 11-12 år och sedan sjunkande hela livet.

Tillräcklig fysisk aktivitet, 45 min per dag med viss nivå, utförs av ca 30 % av alla invånare totalt sett.

Ohälsokostnader som uppstår hos alla invånare i snitt kan mätas som årliga kostnader i vården, behov av sjukersättning samt bortfall av arbete inom BNP.

Gävleborgs förluster blir med antagande om snitt värden 2,7 % av detta dvs x kr per invånare.

Om alla invånare i åldern 20-70 år halverade sina ohälsokostnader mm och BNP-bortfall orsakad av alla typer diagnoser och problem skulle samhällsvinsten bli mycket stor. Det betyder om räknar mer försiktigt med 20 tkr i i vinst som snittvärden per år (minskad frånvaro i arbete ger mer BNP) mkr för Gävleborgs 150 000 invånare i den stora kohorten 3 mdr skr i högre BRP per år.

Övriga effekter: Social inkludering, jämställdhet, integration och aktivering från utanförskap i olika former.

Jämlikhet i idrott och strategier ut ur ojämlikhet socialt och ekonomiskt

Deltagande i föreningars idrott men även idrott, sport och motion utanför föreningar sker i stigande utsträckning av familjer med stark social, utbildningsmässig och därmed ekonomisk situation. Genomsnitt konsumtion i sport per individ i Sverige uppgår till ca 10 000 kr per individ (inkl media, resor etc) och år dvs 40 tkr för en familj två vuxna o två barn. Den konsumtionsförmågan antyder en stor olikhet mellan aktiva familjer och icke idrottande i de olika åldersgrupper där det finns 70 % av alla som inte idrottar, motionerar aktivt eller är med i föreningar.

Förlusten i olikhet i folkhälsa, förlusten i social-, arbets- och individuell BNP-framgång är stor samtidigt som sjukvård och sjukersättning fortsätter att öka.

Samhällsnyttan med förbättring i dessa faktorer är stor som visas i denna rapport.

Inkludering

Bristen på inkludering av vissa grupper i samhället, LSS-kretsen, individer med fysiska och psykiska variationer skapar ohälsokostnader, försörjningsbidrag och förlust av arbete inom BNP.

Jämställdhet

Fördelningen 56/44 för män /kvinnor i deltagande i föreningar och ännu större skillnader bland ledare, tränare ger förluster i hälsa och ekonomi jämfört med vad 50/50 målet skulle innebära. Inkomstskillnader med fördelning 85/15 eller ännu större skillnad (BAL, IEC) av individuella inkomster i sport.

Integration

Med integrationsaktiviteter menar vi alla åtgärder som klubben gör för att aktivera, samarbeta och kommunicera med individer som har en eller två föräldrar med utländsk bakgrund.

- För 1 deltagare #InnebandyForAll värdeskapande hälsoeffekt vid 4 % förbättring: 2 500 kr
- För 1 deltagare i #InnebandyForAll värdeskapande effekt med *bättre socialitet, studier och arbetsmarknadsframgång i BNP-termer/år*:
12 000 kr mer än förväntat för gruppen (A)
9 000 kr mer än förväntat för gruppen (B)
6 000 kr mer än förväntat för gruppen (C)
- Total värdeskapande effekt inom målgruppen integration:
14 500 kr/individ (A), 11 500 kr/individ (B), 8 500 kr/individ (C)

Integration

Med integrationsaktiviteter menar vi alla åtgärder som klubben gör för att aktivera, samarbeta och kommunicera med individer som har en eller två föräldrar med utländsk bakgrund.

- För 1 deltagare #InnebandyForAll värdeskapande hälsoeffekt vid 4 % förbättring: 2 500 kr
- För 1 deltagare i #InnebandyForAll värdeskapande effekt med *bättre socialitet, studier och arbetsmarknadsframgång i BNP-termer/år*:
12 000 kr mer än förväntat för gruppen (A)

9 000 kr mer än förväntat för gruppen (B)

6 000 kr mer än förväntat för gruppen (C)

- Total värdeskapande effekt inom målgruppen integration:
14 500 kr/individ (A), 11 500 kr/individ (B), 8 500 kr/individ (C)

Distriktet bedöms ha en integrationsverksamhet via idrotten som ger en hälsoförbättring på försiktigt räknat x 10 000 kr per deltagare i snitt och per år.

Gruppen med deltagande i integrerande verksamhet har vi inte data om. Vi antar i beräkningen att det är 10 % av alla unga 10-25 år i regionens idrottsföreningar. Vi kalkylerar med 5000 individer ggr en total förbättring av årlig hälsa och arbetsförmåga med 10 tkr = 50 mkr plus övriga värden för individ och familj.

Övriga effekter: social och moralisk fostran av barn o ungdom, värdegrund, känsla av sammanhang.

Idrottens värdegrund och den omfattande verksamhet som föreningar och SISU RF bedriver ger tydliga bidrag till kunskaper och värderingar om demokrati, jämställdhet, jämlikhet mm .

***Idrottens värdegrund** som idrottsrörelsen gemensamt kommit fram till. Den omfattar de fyra grundpelarna: Glädje och gemenskap Demokrati och delaktighet Allas rätt att vara med Rent spel*

Hur mycket samhällsnytta skapar denna värdegrund? Vi påstår att det uppstår mycket nyttiga värden genom denna fostran och ett sätt att bedöma dessa värden är föreställa oss att dessa värderingar, värden etc inte hade funnits (i ett land, region, stad eller kommun). Då skulle störningar, brottslighet, dålig samverkan etc leda till stora kostnader för alla medborgare och det offentliga för att trots allt få relationer och samarbete att fungera något så när effektivt.

Dessa olika värden i form av eftersträvade mål som skall uppnås ger social substans i relationer och verksamheter i föreningars och individers handlingar som i sin tur skapar goda sammanhang och samarbetsformer. Socioekonomiskt (Granovetter, Williamson m fl) skapas minskade transaktionsstörningar och därmed kan mer önskade resultat uppnås med mindre resurser och ansträngningar. Ett mer exakt sätt att mäta dessa värden är statistik om regelbrott, anmälningar, brottslighet och kostnader för att hålla nere sådana yttringar.

Detta systemuppehållande regel-och rättsarbete sker genom utbildande processer på alla nivåer i den svenska idrottsrörelsen från RF via distrikten och specialförbunden genom de lokala klubbarna som täcker ca 1/3 av barn och ungdom. I vid mening finns en bred samhällsprocess som berör många värdedimensioner i alla delar av nationen.

De partiella effekterna av idrottsaktivitetens måste ses som inbäddad i de sociala samverkansformer där idrott och sporter sker. Kan vi se indikatorer som visar mer hälsa

Kan vi påvisa att idrotten har effekter som innebär ökad socialitet, rättsmedvetande och minskad brottslighet? Sådana slutsatser finns antydde i flera sociala och idrottsliga insatser sedan många år. Utvärderingar av t ex Fryshusets verksamheter pekar i den riktningen.

Det krävs dock ett stort antal andra åtgärder för att påverka värderingar, attityder och beteenden i regionen. Det gäller också olika typer av sociala problem städernas tätorter kontra glesbygd och landsbygd. Många sociala projekt drivs av olika aktörer för förbättringar i dessa dimensioner (se *Goodsport*, handbollens #Vi ställer upp (i 26 städer och dess klubbar i landet)m fl.

Brottskostnader Riket som helhet (per individ och år)

Sverige har totala samhällskostnader på ca 180 mdr skr består av kostnader för att skydda dagligt leverne mot brott, rättssystemets kostnader, socialarbetets-kostnader och förluster av arbetsdagar i BNP mm (se Rapport från Nordeg/IEC till Goodsport baserad på sammanställningar av rapporter från BRÅ 2019, BAL).

Snitt för alla 10, 3 miljoner invånarna i Sverige:	18 000 kr
Snitt för alla 6,5 miljoner i åldern 15-65 år:	ca 25 000 kr
Snitt för alla 300 000 brottsaktiva män i åldern 15-65 år:	ca 49 000 kr
Snitt för alla 60 000 ännu mer brottsaktiva män i åldern 15-65 år:	ca 73 000 kr

Exemplet Sandviken med ca 39 000 invånare (per individ och år)*

Snitt brottskostnader – individer lindriga problem i åldern 10-20 år:	70 000 kr
Snitt brottskostnader – individer med brottslig vardag (ca 200 st):	150 000 kr
Snitt brottskostnader – individer med tung kriminalitet (ca 5-10 st):	1 500 000 kr

*Studie genomförd på uppdrag av Sandvikens IF av Idrottsekoniskt Centrum, 2019
Källa: Björn Anders Larsson, Idrottsekoniskt Centrum

Gävleborg

Vi beräknar de totala brottskostnaderna i Gävleborgs region definierade enligt räknat som 2,7 % av rikets 180 mdr skr dvs 4,9 mdr (2019) dvs 18 tkr per invånare. Brottslighet i regionen kan lokalt vara mycket högre per individ och per grupp (unga män i några områden etc) (se Sandviken-rapporten). Prevalensen av brottslighet i den avgränsade kohorten 300 000 brottsaktiva män (15-65 år) som på riksnivå kostar 49 tkr

ggr 300 000 kostar samhället 14,7 mdr och vi kalkylerar här med att 2,7 % av detta avser region Gävleborg dvs 390 mkr.

Vi bedömer att Gävleborgs nivå på brottslighet och störningar i allmänhet och utan idrottens dämpande effekter är betydande. **Om den har 10 % effekt** på alla (fördelat som Sandviken –studien visar där de mer kostnadskrävande individerna skapar beräknade kostnader) skulle det visa att idrotten har samhällsnyttiga dämpande effekter som uppgår till ca 10 % av de nämnda 390 mkr på 40 mkr (39).

Vi beräknar de totala brottskostnaderna i Dalarnas region definierade enligt räknat som 2,7 % av rikets 180 mdr skr dvs 4,9 mdr (2019) dvs 18 tkr per invånare. Brottslighet i regionen kan lokalt vara mycket högre per individ och per grupp (unga män i några områden etc) (se Sandviken-rapporten). Prevalensen av brottslighet i den avgränsade kohorten 300 000 brottsaktiva män (15-65 år) som på riksnivå kostar 49 tkr ggr 300 000 kostar samhället 14,7 mdr och vi kalkylerar här med att 2,7 % av detta avser region Gävleborg dvs 390 mkr.

Dalarna

Vi bedömer att Dalarnas nivå på brottslighet och störningar i allmänhet och utan idrottens dämpande effekter är betydande. **Om den har 10 % effekt** på alla (fördelat som Sandviken –studien visar där de mer kostnadskrävande individerna skapar beräknade kostnader) skulle det visa att idrotten har samhällsnyttiga dämpande effekter som uppgår till ca 10 % av de nämnda 390 mkr på 40 mkr (39).

Den breda effekten av idrotten och dess sociala konstruktion och påverkan på hela distriktets värderingar, attityder, normer, beteenden och vad dessa värden betyder för de sociala och ekonomiska livet är stor. Social och ekonomisk forskning, pekar på betydande effekter i BNP (Putnam, Asplund m fl).

De samlade folkhälsoekonomiska effekterna fysiskt och psykiskt:

Sjukvårdskostnader (per individ och år)	
Snitt för alla 10,3 miljoner invånare i Sverige:	46 000 kr
Snitt för unga idrottande – åldern 10-20 år:	15 000 kr
Snitt för unga övriga – åldern 10-20 år:	17 000 kr
Snitt för nyanlända individer i SSO-områden* – åldern 10-20 år:	30 000 kr
Snitt för individer med psykiska variationer – åldern 10-20 år:	70 000 kr

*SSO-områden: Socioekonomiskt Svaga Områden.

Källa: Björn Anders Larsson, Idrottsekoniskt Centrum

För alla medborgare gäller att deras ohälsa leder till de kostnader som finns i regionernas sjukvård inkl de privata utförarna, inklusive tandvård och inklusive läkemedel etc. Dessa uppgår till 460 mdr kr 2019 som vi visade under metod-delen i

rapporten. Medelvärdet per individ i Sverige blir då 46 000 kr per individ. Variationerna i individers kostnader per år är mellan 0 kr och ibland flera tiotal mkr. Unga och personer med god hälsa men som har hälsoundersökningar och andra besök på vårdcentraler, skolhälsovård mm 2-3 ggr per år visas i tabellen ovan.

Värdena för unga nyanlända med olika social, kulturell och ekonomisk bakgrund varierar stort men i kalkyler av integration använder IEC/Nordeg här 30 000 kr (se referenser) för åldersgruppen 10-30 år. Hälsovårdsdata för de olika delgrupperna med utrikesbakgrund saknas här. Genomsnittsvärdet är det som IEC/Nordeg valt baserat på ett stort antal studier (se referenser i bilaga).

Unga idrottande har lite lägre årskostnader än övriga unga. Psykiatrins mm kostnader omfattar 2-4 % av alla invånare.

Data om Gävleborgs och Dalarnas invånare 10-20 år fördelade på de olika kohorterna här saknas men vi visar analysen i detta för att komma fram till rimliga och säkra skattningar.

Vi gör här en tämligen säker men också försiktig kalkyl där de (med 2,7 % av riket) 89 000 RF-anslutna i Gävleborgs och dalarnas idrott (alla åldrar) uppnår 2000 kr lägre sjukvårdskostnader per år än de som inte deltar i idrott. Denna lägre kostnad motsvarar 0,5 besök färre (än 3-4st) vårdbesök i vårdcentral eller motsvarande kostnader (medicin, del av specialistbesök etc) .

Vi får därmed en beräkning som kan indikera att idrottens effekter i minskad sjukvård i Gävleborg och Dalarnas är (minst) 89 000 ggr 2000 kr = 180 (178) mkr genom en bred ökning av fysisk aktivitet hos alla medborgare.

Om vi ser resurserna för aktivering som begränsade- vilket de alltid är- bör aktivering riktas till de kohorter och individer vilkas hälsoförbättring bidrar mest till samhällsnyttan. Sålunda ger en vuxen med god utbildning som långtidssjukskriven eller långtidsarbetslös mycket stor samhällsvinst när denna individ rehabiliteras och aktiveras in i arbete. T en individkalkyl där vårdkostnader som varit 100 tkr per år, FK/AF- ersättningar varit 240 tkr per och BNP-förlusten samtidigt varit 700 tkr samma år. Totala samhällsförluster som således varit minus 1 040 tkr per år och sedan används ett kommande år till minimal kostnad, ingen ersättning för frånvaro etc och istället skapad BNP på plus 700 tkr. Samhällsvinsten blir 1040 tkr plus 700 tkr =1 740 tkr genom denna förbättring. Ett sätt att se VSROI -(Voluntary and Social Return Of Investment) -avkastningen är att det lönar sig att satsa på åtgärder till ett sådant belopp att de väntade årliga inflödena av samhällsvinster att de överskrider satsningen över tiden. År för år i många återstående levnadsår. Den etiska logiken i prioritering är ett tydligt högkostnads-problem lönar sig mer att minska i kronor än lågkostnadsproblem. Det kan betyda att äldre med hög nytta/lön/BNP som har höga kostnader för ohälsa mm men som kan rehabiliteras för relativt stora belopp skall

prioriteras högre än att unga som idag får mer av fysisk och social aktivitet skapad av offentliga medel och att som ersättning det frivilliga aktiverandet i familj och föreningar (Voluntary) ökar.

Denna analys bör kunna fördjupas de närmaste åren med stöd av demografiska data om folkhälsa i olika kohorter. Vår hypotes från våra olika studier är att ohälsokostnader i Gävleborg och Dalarna är högre (kanske ner än 10 % högre) än de regioner som har låga värden som region Halland. Vi anser att föreliggande rapport inte skulle tillföra mer kunskap om idrottens hälsoskapande betydelse om vi idag hade haft mer exakta befolkningsuppgifter. Snarare är vår hypotes att region Gävleborg har mer att vinna på mer idrott i alla kohorter än genomsnittregionen(riksgenomsnittet) i landet.

5.Slutsatser om utvecklingslinjer i distriktets innebandy och om osäkerhet mm i denna studie.

Distriktet dvs de två regionerna utvecklas sedan flera år från en lägre ekonomisk och social styrka till en bättre. De 2 plus 4 faktorerna visar på lägre BNP på x mkr och högre samhällskostnader på y mkr i distriktet jämfört med rikssnittet. Många processer och faktorer skapar dessa lägre värden. Det är rimligt att rangordna faktorerna så att nyföretagandet och tillväxten i nya näringar är en mindre del av all ekonomi än i övriga landet och därmed löner och skattekraft. Detta har inverkat på lägre värden i utbildning och kunskaper och social utveckling som i sin tur har hållit tillbaka utvecklingen. Tjänstesektorn med kunskapsföretag, upplevelsenärings, sport, kultur etc behöver växa både för att befolkningen skall växa (minskad flyttning till storstäderna och ökad inflyttning till regionens centra). Detta kommer att gälla efter Coronakrisen 2020-21. Det stora internationella företagen i regionen blir allt mer automatiserade med allt högre produktivitet och färre anställda i förhållande till tillväxten. IEC och Nordeg anser att idrott, sport, friluftsliv, en rik natur mm skapar attraktion och tillväxt och allt bättre folkhälsa. Integration och inkludering drivs också av dess processer.

Rapporten visar de positiva värden som uppnås av innebandyn i dessa avseenden. En medveten strategi inriktad på lägre ohälsa och minskade samhällsproblem och samtidig ökad studie – och tillväxtstrategi. Detta bör vidareutvecklas.

Som påpekats i metoddiskussionen är tillgången på sociala och ekonomiska data inom idrott av ojämn kvalitet eller finns inte alls. Det gäller särskilt makroekonomiska data inom nationalräkenskaperna avseende idrott och sport. Detta gäller både på riks-, region- och kommunal nivå. Därmed får vi lita på olika nyckeltal som etablerats, jämförelsetal, enstaka punktstudier etc.

Det stora antalet empiriska studier och rapporter som IEC/Nordeg publicerat (se ref) har haft offentlig spridning under snart tjugo år och de relativt få invändningar som funnits ger en "beprovad" erfarenhet liksom ständigt växande teoretisk utveckling inom våra kunskapstillämpningar i denna rapport.

De samlade samhällsnyttvärdena av idrott och därmed också innebandy uppstår och brukar relateras till 20-40 faktorer och processer. Dessa diskuteras delvis i denna rapport.

Kostnader för ohälsans behandling via promotion av hälsa, prevention mot ohälsa och åtgärder och utveckling av hälsa jämfört med riket i snitt, för sjuklöneersättningar (FK), för ökade sociala kostnader i övrigt och förluster i kunskap och yrkeskompetens och därmed i BRP-utveckling i distriktet kan ses som transaktionskostnader i samhället (störningar för att uppnå bättre måluppfyllelse). Totalt har distriktets regioner 5-10 % mer sådana kostnader och förluster enligt vår preliminära bedömning. Om distriktet kan uppnå riksgenomsnitt i alla samhällsnyttvärden skulle BRP förbättras med x mkr och ohälsa och samhällsstörningar minskas med y mkr. Totalt således samhällsvinster på z mkr.

Samt många individers förbättrade liv, OALY etc. som på individnivå är mycket starka värden redan subjektivt sätt även om dess samhällsnyttvärden inte kan kalkyleras i lägre vårdkostnader eller mer arbetsframgång.

BA Larsson 0762-483056 www.ieclund.se www.nordeg.sse

Bjorn-anders.larsson@nordeg.se

Källor om innebandyn

1. ^ "Innebandyns födelse, Svenska innebandyförbundet". Arkiverad från originalet den 14 november 2010.
<https://web.archive.org/web/20101114115503/http://www.innebandy.se/sv/StatistikHistorik/Innebandyns-fodelse/>. Läst 14 januari 2011.
2. ^ [a b c] Innebandyn i siffror, Svenska innebandyförbundet
3. ^ Innebandy i Nationalencyklopedin
4. ^ <http://www.innebandy.se/StatistikHistorik/Innebandyn-i-siffror/> Läst 11 juni 2017
5. ^ <http://fogis.se/futsal/> Läst 11 juni 2017
6. ^ "History in short" (på brittisk engelska). *IFF Main Site*. <https://floorball.sport/this-is-floorball/history-in-short/>. Läst 16 november 2019.
7. ^ [a b c d e] "Innebandyns födelse". *www.innebandy.se*. Arkiverad från originalet den 26 februari 2018.
<https://web.archive.org/web/20180226050333/http://www.innebandy.se/StatistikHistorik/Innebandyns-fodelse/>. Läst 23 mars 2018.
8. ^ "Innebandy 30 år!". riksidrottsmuseet.se. Läst 3 november 2016.
9. ^ "Korpen i Malmö uppfann bandygolf". *www.skd.se*. Arkiverad från originalet den 16 december 2018.

<https://web.archive.org/web/20181216182612/https://www.skd.se/2008/12/05/sune-persson-det-var-vi-i-malmokorpen-som-uppfann-innebandyn/>. Läst 16 december 2018.

10. ^ "- Innebandyn år för år". innebandy.se. Läst 7 november 2016.
11. ^ "Herrar". innebandy.se. Läst 7 november 2016.
12. ^ "Damer". innebandy.se. Läst 7 november 2016.
13. ^ IFF. "IFF - Member Associations". floorball.org.
<http://floorball.org/pages/EN/Member-Associations>. Läst 30 november 2016.
14. ^ "The International Floorball Federation : Rules of the Game" (PDF).
[Windows3.salibandy.net](http://windows3.salibandy.net). Arkiverad från originalet den 16 februari 2015.
<https://web.archive.org/web/20150216072235/http://windows3.salibandy.net/Liitetedostot/Rules%20of%20the%20Game%20Edition%202014.pdf>. Läst 18 april 2015.

Övriga referenser

Abingdon, Oxon: Routledge 2011 (Sport in the Global Society - Contemporary Perspectives)

Arrow, K., Bolin, B., Costanza, R., Dasgupta, P., Folke, C., Holling, C.S., Jansson, B.–O., Levin, S., Mäler, K.–G., Perrings, C. and Pimentel, D. *Economic Growth, Carrying Capacity,*

and the Environment. Science 268: 520–521.

Asplund, Johan *Om undran inför samhället*, Argos, 1970

Bergstråm, Lars *Värdeteori*, Thales, 1992

Book, Karin och Bo Carlsson, *Idrott och City Marketing*, Idrottsforum.org, 2008

Bourdieu, Pierre, "Sport and Social Class", i *Social Science Information* 1978:6.

Brylla, Charlotta "OS och dopningen", i *Dagens Nyheter* 29/7 2008.

Bucht, Eivor 2008. 'Stadsnära landsbygd – när många gör anspråk på marken' i Johansson, Birgitta (red.) *Ska hela Sverige leva?* Formas, Stockholm

Carlsson, Bo 2004. 'En essä om golfturism, the Anti-golf Movement och golfbanor med KRAV-märkning' på idrottsforum.org

Carlsson, Per och Claes Rehnberg, *Hälsoekonomiska Perspektiv*

Carlsson, Rolf, *Att socialiseras till elitspelare i tennis*, Stockholm 1987.

Chandler, A, *The visible hand. The managerial revolution in American Business*, Harvard, 1977

- Darling, Eliza 2005 a. 'The city in the country: wilderness gentrification and the rent gap' i *Environment and Planning A* Vol. 37. Nr. 6 s.1015-1032
- Darling, Eliza 2005b. 'Nature's carnival: the ecology of pleasure at Coney Island' i Heynen, Nik; Kaika, Maria & Swyngedouw, Erik (red.). *In the Nature of Cities: Urban Political Ecology and the Politics of Urban Metabolism* Routledge: New York
- David, Paulo (2005) *Human Rights in Youth Sport*, London: Routledge.
- Edgren, Jan & Per-Hugo Skärvad, Nätverksorganisationer, Liber,2010
- Hedenborg, Susanna (2007) 'Stable Chores: When Leisure Becomes Work' in Engwell, Kristina & Söderlind, Ingrid (eds.), *Children's Work in Everyday Life*, Stockholm: Institute for Futures Studies, 101-116.
- Drummond, Michael F m fl.(1988) *Methods for the Evaluation of HealthCare Programmes*,
- Fullerton, Sam, *Sports Marketing*, New York, NY: McGraw-Hill/Irwin 2007
- Geertz, Clifford, *The Interpretation of Cultures*, (1973) , Fontana press
- Gröjer, Jan- Erik och Agneta Stark, Social Redovisning, 1978
- Guillet de Monthoux, Pierre, *Konstföretaget*,1998, Bokförlaget Korpen
- Harvey, David 2007, 'Neoliberalism as Creative Destruction' i *Geografiska Annaler. Series B. Human Geography*. Vol 88. Nr 2. s.145-158
- Hägerstrand, Torsten 1986. 'Den geografiska traditionens kärnområde' i *Svensk Geografisk Årsbok*, 62.
- Ibsen, Bjarne (red), *Nye stier i den kommunale idraetspolitik*, (2009), Idraettens Analyseinstitutt
- ILO, International Labour Organisation (1992), *World Labour Report*, Geneva: ILO.
- Hacking, Ian, *Social konstruktion av vad ? Thales*, 2000
- Janson, Anders (red.), *Golf – den stora sporten*, Stockholm 2004.
- Kotler, Philip, *Marketing Management*, 1977,2000, Prentice -Hall
- Layard, Richard (ed), *Cost Benefit Analysis*, (1980), *Penguin Modern Economics Reading*
- Malachowski, Alan, *Richard Rorty*, Acumen 2002

- Mansfield, Becky 2007. 'Privatization: Property and the Remaking of Nature-Society Relations – Introduction to the Special Issue' i *Antipode* Vol. 39 Nr. 3 s. 393-405
- Muir, Richard 1999. *Approaches to Landscape* MacMillan Press Ltd: London
- Nickson, E. Anthony (1986) *The Lytham Century*, Lytham, Author.
- Normann, Richard m.fl. *Invadörernas dans- eller den oväntade konkurrensen, Liber 1989*
- Pars Minima (1910) *An Open Letter to English Gentlemen: With a Note on the Agenda Club*, London: Williams & Norgate.
- Porter, Michael, *Competitive Advantage* (1998),
- Putnam, Robert *Den fungerande demokratin, SNS, 1996*
- Schelin, Bo, *Den ojämlika idrotten – om idrottsstratifiering idrottspreferens och val av idrott, 1985.*
- Sjöblom, Paul "I drottsrörelsen och kommunen", i *Ett idrottssekel – Riksidrottsförbundet 1903-2003*, kap 7, Stockholm 2002.
- Sjöstrand, Sven-Erik, *Samhällsorganisation, Doxa, 1985*
- Stark Tobias, *Folkhemmet på is – ishockey, modernisering och nationell identitet i Sverige 1920-1972*, Malmö 2010.
- Svensk Fotboll 2008. 'Dokumentbank – Ekonomi'
<http://www.svenskfotboll.se/t3.aspx?p=288436> (081202)
- Swedberg, Richard. 2006. 'Schumpeter, Joseph, A.' I Beckert, Jens & Zafirovski, Milan (red.) *International Encyclopedia of Economic Sociology* Routledge: Abingdon
- Williamson, Oliver, m.fl. *Perspectives on the Economics of Organization, Lund Univ. press, 1989*
- Veblen, Thorstein, *The Theory of the Leisure Class, 1979(1909), Penguin Books*
- Westerbeek, Hans (editor), (2012), *Global Sport Business :Community Impacts of Commercial Sport,*
- Wijk, Johnny "Det svenska golf- och tennisundret'. En parallell framgångshistoria – om tennisens och golfens elitutveckling samt en ansats till förklaringsmodell gällande orsaksfaktorer till idrottsframgångar", i *Idrott, historia & samhälle, 2007*

Andreasson, J. (2006). *Idrottens kön: genus, kropp och sexualitet i lagidrottens vardag*. Kalmar:

diss. Lunds universitet.

Andreasson, J., & Johansson, T. (2015). *Fitnessrevolutionen. Kropp, hälsa och gymkulturens*

globalisering. Stockholm: Carlssons.

Blomdahl, U., Elofsson, S., Åkesson, M., & Lengheden, L. (red.) (2014). *Segrar föreningslivet?: en*

studie av svenskt föreningsliv under 30 år bland barn och unga. Stockholm: Stockholms stad –

Idrottsförvaltningen, Forskningsenheten.

Bolling, H. (2005). *Sin egen hälsas smed: idéer, initiativ och organisationer inom svensk motionsidrott 1945–1981*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet.

Centrum för idrottsforskning (2012). *Statens stöd till idrotten – uppföljning 2012*.

Centrum för

idrottsforsknings skrifter 2012:1.

Crawford, R. (1980). "Healthism and the Medicalization of Everyday Life". *International Journal of*

Health Services, 10(3), 365–388.

Darj, F., Piehl, M., & Hjelte, F. (2013). *Hbtq och idrott: ungdomars erfarenheter och villkor inom*

svensk idrott. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Dolk, K., & Kuhn, G. (2015). "Stockholm's 17SK: A Case Study in Community Football". *Sport in*

Society, vol. 18(4).

Dworkin, S.L., & Wachs, F.L. (2009). *Body Panic. Gender, Health, and the Selling of Fitness*. New

York: New York University Press.

Engström, L-M (2004). "Barns och ungdomars idrottsvanor i förändring". *Svensk Idrottsforskning* nr 4,

s. 10–15.

Fyrberg Yngfalk, A., & Hvenmark, J. (2014). *Vad händer med civilsamhället när staten gör*

som marknaden? Om marknadsiering, myndigheter och ideella organisationer.

Stockholm:

Riksidrottsförbundet.

Routledge.

Gilenstam, K. (2009). *Gender an physiology in ice hockey: a multidimensional study.*

Diss. Umeå:

Umeå universitet.

Hedblom, C. (2009). *“The body is made to move”: Gym and fitness culture in Sweden*

(doktorsavhandling). Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis.

Hedenborg, S., & Larneby, M. (2016). *Skilda världar - unga i och om framtidens föreningsidrott.*

Riksidrottsförbundet.

Idrottsanläggningar och träningslandskap

Hertting, K. (2007). *Den sköra föreningen mellan tävling och medmänsklighet: om ledarskap och läroprocesser i barnfotbollen.* Diss. Luleå: Luleå tekniska universitet.

HGöteborgs universitet.

Idrottsstödsutredningen (2008). *Föreningsfostran och tävlingsfostran. En utvärdering av statens*

stöd till idrotten (SOU 2008:59). Stockholm.

Johannisson, K. (1997). *Kroppens tunna skal. Sex essäer om kropp, historia och kultur.*

Stockholm:

Norstedt.

Johansson, T. (1998). *Den skulpterade kroppen. Gymkultur, friskvård och estetik.*

Stockholm:

Carlsson.

Kirkegaard, K. Lund (2011). *Fitnesskultur.dk – fitness-sektorens historie, de aktive udøvere og*

breddeidrættens kommerialisering (doktorsavhandling). Odense: Syddansk universitet.

Larsson, B. (2008). *Ungdomarna och idrotten: tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer*

(doktorsavhandling). Stockholm: Stockholms universitet.

Larsson, H. (2001). *Iscensättningen av kön i idrott: en nutidshistoria om idrottsmannen och*

idrottskvinnan. Diss. Stockholm: Univ.

Larsson, H. (2013). *Konsten att stänga dörren. Strategier för att få unga att vilja fortsätta*. I C.

Dartsch & J. Pihlblad (red.), *Spela vidare: en antologi om vad som får unga att fortsätta idrotta*.

Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Linghede, E., & Larsson, H. (2013). *Att tiga är inte alltid guld*. Svensk idrottsforskning. 2013(22):1, s.

11–15. Hämtad 2017-01-30 från <http://www.gih.se/CIF/Idrottsforskning/Svensk-idrottsforskning/>

LeBesco, K. (2011). "Neoliberalism, Public Health, and the Moral Perils of Fatness". *Critical Public*

Health, 21(2), 153–164.

Lupton, D. (2013). *Fat*. Abingdon, Oxon: Routledge.

Maguire, J.S. (2007). *Fit for consumption: Sociology and the business of fitness*. Milton Park,

Abingdon, Oxon: Routledge.

McKenzie, S. (2013). *Getting Physical: the Rise of Fitness Culture in America*. Lawrence, Kansas:

University Press of Kansas.

Newman, C. (2007). "Reader Letters to Women's Health Magazines. Inscribing the 'Will to Health'",

Feminist Media Studies 7(2), 155–170.

Nilsson, F. (2011). *I ett bolster av fett. En kulturhistoria om övervikt, manlighet och klass*, Lund:

Sekel.

Norberg, J.R. (2012). Idrottens föränderliga samhällsnytta. I J. Hvenmark (red.), *Är idrott nyttigt? En*

antologi om idrott och samhällsnytta. Stockholm: SISU idrottsböcker.

Olsson, U. (1999). *Drömmen om den hälsosamma medborgaren: folkuppfostran och hälsoupplýsning i folkhemmet*. Stockholm: Carlsson.

Palmblad, E., & Eriksson, B.E. (1995). *Kropp och politik: Hälsoupplýsning som samhällspegel från*

30- till 90-tal. Stockholm: Carlsson.

Pavlidis, A., & Fullagar, S. (2014). *Sport, gender and power: The rise of roller derby*. Farnham,

Surrey, England: Ashgate Publishing Limited.

Peterson, A., & Lupton, D. (1996). *The New Public Health. Health and Self in the Age of Risk*.

London: Sage.

Redelius, K. (2013). Att vilja och kunna fortsätta. Om idrottens utformning och tillgänglighet. I C.

Dartsch & J. Pihlblad (red.), *Spela vidare: en antologi om vad som får unga att fortsätta idrotta*.

Stockholm: Centrum för idrottsforskning. **FoU-rapport 2017:1**

Riksidrottsförbundet (2009). *Idrotten vill – Idrottsrörelsens idéprogram*. Stockholm:

Riksidrottsförbundet.

Riksidrottsförbundet (2011). Svenska folkets idrotts- och motionsvanor. Hämtad från <http://>

www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/motionsidrott/svenska-folketsmotionsvanor-

2011.pdf

Sandberg, H. (2004). *Medier & fetma. En analys av vikt*. Lund: Sociologiska institutionen, Univ.

Sassatelli, R. (2010). *Fitness culture: Gyms and the commercialisation of discipline and fun*.

Basingstoke: Palgrave Macmillan.

SCB (2015). "Basfakta företag enligt Företagens ekonomi efter näringsgren SNI 2007. År 2000–

2014". Från SCB:s statistikdatabas (sökning 2016-09-14).

Stockholm Berserkers RFC (2016). *Kom och testa med oss!* Hämtad 2016-12-02 från [http://www.](http://www.svenskalag.se/sthlmberserkers/sida/36128/testa-rugby-med-oss)

[svenskalag.se/sthlmberserkers/sida/36128/testa-rugby-med-oss](http://www.svenskalag.se/sthlmberserkers/sida/36128/testa-rugby-med-oss))

Stockholm Berserkers RFC (2016). *Om* [Facebook-status]. Hämtad 2016-12-02 från

<https://www.facebook.com/Sthlmberserkers/about/>

Söderström, T. (1999). *Gymkulturens logik: om samverkan mellan kropp, gym och samhälle*

(doktorsavhandling). Umeå: Univ.

Thedin Jakobsson, B. (2013). *Därför vill vi fortsätta. Om glädje, tävling och idrottsidentitet*. I C.

Dartsch & J. Pihlblad (red.), *Spela vidare. En antologi om vad som får unga att fortsätta idrotta*.

Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Tolvhed, H. (2017, kommande). *Den smala lyckan. Om hälsa som ideologi och om fett som normoch*

samhällskritik. I H. Viå (red.), *Protes, metafor och den obsoleta kroppen*. Stockholm: Kungliga Konsthögskolan.

Ungdomsbarometern (2016). Hämtad från <http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/>

[dokument/statistik/barn-och-ungdom/ungdomsbarometern-2016---riksidrottsforbundet.pdf](http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/statistik/barn-och-ungdom/ungdomsbarometern-2016---riksidrottsforbundet.pdf)

Wright, J. (2009). Biopower, Biopedagogies and the obesity epidemic. I J. Wright & V. Harwood

(Eds.), *Biopolitics and the 'Obesity Epidemic': Governing bodies*. New York: Routledge.

Åström, G. (2011). Utvärdering av Riksidrottsförbundets jämställdhetsarbete mellan åren

2005–2010 (FoU-rapport 2011:1). Hämtad 2017-01-30 från <http://www.rf.se/globalassets/>

riksidrottsforbundet/dokument/jamstallldhet/rfs-jamstallldhetsarbete-05-10.pdf

Sport och ekonomi, litteratur som använts delvis. Ses som förslag till läsning.

Alm, J., Solberg, H. A., Storm, R. K., & Jakobsen, T. G. (2016). Hosting major sports events: The challenge

of taming white elephants. *Leisure Studies*, 35(5), 564-582.

Andersson, T. D. (1984). *Samhällsekonomi kring stora publikevenemang: analys av Dylan/Santanagalan*

Göteborg juni 1984. FE rapport, Handelshögskolan i Göteborg

Andersson, T. D., Armbrecht, J., & Lundberg, E. (2016). Triple impact assessments of the 2013 European

athletics indoor championship in Gothenburg. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 16(2),

158-179.

Brent Ritchie, J. R. (1984). Assessing the impact of hallmark events: Conceptual and research issues.

Journal of travel research, 23(1), 2-11.

Brown, G., Lee, I. S., King, K., & Shipway, R. (2015). Eventscapes and the creation of event legacies.

Annals of Leisure Research, 18(4), 510-527. doi:10.1080/11745398.2015.1068187

Cater, C., & Cater, E. (2007). *Marine ecotourism: Between the devil and the deep blue sea* (Vol. 6). Cabi.

Chappelet, J. L. (2012). Mega sporting event legacy: A multifaceted concept. *Papeles de Europa*, 25, 76-86.

Cornelissen, S., Bob, U., & Swart, K. (2011). Towards redefining the concept of legacy in relation to sport

mega-events: Insights from the 2010 FIFA World Cup. *Development Southern Africa*, 28(3), 307-318.

Davies, A. (2015). Life after a festival: local leadership and the lasting legacy of festivals.

Event Management, 19(4), 433-444.

Deng, Y., & Poon, S. W. (2012). Expo 2010 Shanghai China: a signature chapter of the Huangpu riverfronts

trilogy. *Journal of Place Management and Development*, 5(2), 174-191.

Duignan, M. B., Pappalepore, I., & Everett, S. (2019). The 'summer of discontent': Exclusion and

communal resistance at the London 2012 Olympics. *Tourism Management*, 70, 355-367. doi:10.1016/j.

tourman.2018.08.029

Emery, M. & Flora, C. (2006) Spiraling-Up: Mapping Community Transformation with Community

Capitals Framework, *Community Development*, 37:1, 19-35, DOI: 10.1080/15575330609490152

EU Research Blog: https://epthinktank.eu/2014/06/12/legacy_of_sports_mega-events/

Fairley, S., Lovegrove, H., & Brown, M. (2016). Leveraging events to ensure enduring benefits:

The legacy strategy of the 2015 AFC Asian Cup. *Sport Management Review*, 19(4), 466-474. doi:10.1016/j.

smr.2016.01.003

Ferrari, S., & Guala, C. (2017). Mega-events and their legacy: Image and tourism in Genoa, Turin and Milan.

Leisure Studies, 36(1), 119-137.

Gaffney, C. (2010). Mega-events and socio-spatial dynamics in Rio de Janeiro, 1919-2016. *Journal of Latin*

American Geography, 7-29.

Getz, D. (1991). *Festivals, special events, and tourism*. Van Nostrand Reinhold.

Gold, J. R., & Gold, M. M. (2008). Olympic cities: regeneration, city rebranding and changing urban

agendas. *Geography compass*, 2(1), 300-318.

Gratton, C., & Preuss, H. (2008). Maximizing Olympic impacts by building up legacies. *The international*

journal of the history of sport, 25(14), 1922-1938.

Grix, J., Brannagan, P. M., Wood, H., & Wynne, C. (2017). State strategies for leveraging sports

mega-events: unpacking the concept of 'legacy'. /

Hemmonsby, J., Tichaawa, T. M., & Knott, B. (2018). Conceptual framework for strategic destination

branding through leveraging home-grown sport events. *South African Journal for Research in Sport*

Physical Education and Recreation, 40(2), 81-98.

Kharouf, H., Garcia-Perez, A., Robinson, J., & Pritchard, A. (2016). Towards a Better Understanding of

Digital Sporting Legacy: A Knowledge Management Perspective. In S. Moffett & B. Galbraith (Eds.),

Proceedings of the 17th European Conference on Knowledge Management (pp. 462-467).

Minnaert, L. (2012). An Olympic legacy for all? The non-infrastructure outcomes of the Olympic Games for

socially excluded groups (Atlanta 1996–Beijing 2008). *Tourism Management*, 33(2), 361-370.

Mykletun, R. J. (2009) Celebration of Extreme Playfulness: Ekstremsportveko at Voss, *Scandinavian Journal*

of Hospitality and Tourism, 9:2-3, 146-176, DOI: 10.1080/15022250903119512

Phillips, C., & Barnes, M. (2015). Whose legacy is it, anyway? A tale of conflicting agendas in the building of

the Hamilton Pan Am Soccer Stadium. *Annals of Leisure Research*, 18(4), 549-568.
doi:10.1080/11745398.2

015.1031806

Preuss, H. (2007). The conceptualisation and measurement of mega sport event legacies.

Journal of sport & tourism, 12(3-4), 207-228.

Ramchandani, G., Davies, L. E., Coleman, R., Shibli, S., & Bingham, J. (2015). Limited or lasting legacy?

The effect of non-mega sport event attendance on participation. *European Sport Management Quarterly*,

15(1), 93-110.

Riksidrottsförbundet (2016). *Hållbara aspekter – att inspireras av*
<https://hallbaraidrottsevenemang.se/>

Rogerson, R. J. (2016). Re-defining temporal notions of event legacy: lessons from Glasgow's

Commonwealth Games. *Annals of Leisure Research*, 19(4), 497-518.
doi:10.1080/11745398.2016.1151367

Thomson, A., Schlenker, K., & Schulenkorf, N. (2013). Conceptualizing sport event legacy.

Event Management, 17(2), 111-122.

Thomson, A., Cuskelly, G., Toohey, K., Kennelly, M., Burton, P., & Fredline, L. (2018). Sport event legacy:

A systematic quantitative review of literature. *Sport Management Review*.

Thornley, A. (2012). The 2012 London Olympics. What legacy? *Journal of Policy Research in Tourism,*

Leisure and Events, 4(2), 206-210.

Referenser idrott o hälsa (har använts delvis,ses som förslag till läsning)

Alayli-Goebbels, A. F., Dellaert, B. G., Knox, S. A., Ament, A. J., Lakerveld, J., Bot, S. D., . . . Severens,

J. L. (2013). Consumer preferences for health and nonhealth outcomes of health promotion:

results from a discrete choice experiment. *Value Health*, 16(1), 114–123. doi: 10.1016/j.

jval.2012.08.2211

American College of Sports Medicine (1998). Position Stand: exercise and physical activity for older

adults. *Med Sci Sports*, 30, 992–1008.

Barry, B. K. (2004). The consequences of resistance training for movement and control in older

adults. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*, 59, 730–754.

Bauman, A. E., Reis, R. S., Sallis, J. F., Wells, J. C., Loos, R. J., & Martin, B. W. (2012). Correlates

of physical activity: why are some people physically active and others not? *Lancet*, 380(9838),

258–271. doi: 10.1016/s0140-6736(12)60735-1

Baumgartner, R. N., Koehler, K. M., Gallagher, D., Romero, L., Heymsfield, S. B., Ross, R. R., . . .

Lindeman, R. D. (1998). Epidemiology of sarcopenia among elderly in New Mexico. *Am J Epidemiol*,

147, 755–763.

Blair, S. N., & Brodney, S. (1999). Effects of physical inactivity and obesity on morbidity and mortality: current evidence and research issues. *Med Sci Sports Exerc*, 31(11 Suppl), S646–662.

Blair, S. N., Kohl, H. W., Barlow, C. E., Paffenbarger, R. S., Jr., Gibbons, L. W., & Macera, C. A. (1995).

Changes in physical fitness and all-cause mortality. A prospective study of healthy and unhealthy

men. *JAMA*, 273(14), 1093–1098.

Bolin, K., Gip, C., Mork, A. C., & Lindgren, B. (2009). Diabetes, healthcare cost and loss of

productivity in Sweden 1987 and 2005--a register-based approach. *Diabet Med*, 26(9), 928–934.

doi: 10.1111/j.1464-5491.2009.02786.x

Bolin, K., & Lindgren, B. (2006). *Fysisk inaktivitet - produktionsbortfall och sjukvårdskostnader*.

Stockholm: FRISAM (Friluftorganisationer i samverkan).

Carlson, S. A., Fulton, J. E., Pratt, M., Yang, Z., & Adams, E. K. (2015). Inadequate physical activity

and health care expenditures in the United States. *Prog Cardiovasc Dis*, 57(4), 315–323. doi:

10.1016/j.pcad.2014.08.002

Diabetesförbundet (2017). *Lär dig om diabetes*. Retrieved 2017-01-17.

<https://www.diabetes.se/>

[diabetes/lar-om-diabetes/](https://www.diabetes.se/diabetes/lar-om-diabetes/)

Ding, D., Lawson, K. D., Kolbe-Alexander, T. L., Finkelstein, E. A., Katzmarzyk, P. T., van Mechelen,

W., & Pratt, M. (2016). The economic burden of physical inactivity: a global analysis of major noncommunicable

diseases, *Lancet*, 24(388), 1311-24. doi: 10.1016/s0140-6736(16)30383-x

Ekblom-Bak, E., Olsson, G., Ekblom, O., Ekblom, B., Bergstrom, G., & Borjesson, M. (2015).

The Daily Movement Pattern and Fulfilment of Physical Activity Recommendations in Swedish

Middle-Aged Adults: The SCAPIS Pilot Study. *PLoS One*, 10(5), e0126336. doi: 10.1371/journal.

pone.0126336

Ekelund, U., Steene-Johannessen, J., Brown, W. J., Fagerland, M. W., Owen, N., Powell, K. E., . . .

Lee, I. M. (2016). Does physical activity attenuate, or even eliminate, the detrimental association

of sitting time with mortality? A harmonised meta-analysis of data from more than 1 million men

and women, *Lancet*, 24(388), 1302-10. doi: 10.1016/s0140-6736(16)30370-1

Engström, L-M. (2005). *Barnidrott och vuxenmotion som kulturella uttryck*. Cecilia Andrén Nyström

www.idrottsforum.org

Eriksson, M. K., Hagberg, L., Lindholm, L., Malmgren-Olsson, E. B., Osterlind, J., & Eliasson, M.

(2010). Quality of life and cost-effectiveness of a 3-year trial of lifestyle intervention in primary

health care. *Arch Intern Med*, 170(16), 1470–1479. doi: 10.1001/archinternmed.2010.301

Ghatrnekar, O., & Steen Carlsson, K. (2012). *Kostnader för insjuknande i stroke 2009*. Stockholm:

Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi, Lunds universitet.

Janssen, I., Shepard, D. S., Katzmarzyk, P. T., & Roubenoff, R. (2004). The healthcare costs of

sarcopenia in the United States. *J Am Geriatr Soc*, 52(1), 80–85.

Jonsson, U. (2010). *Adolescents with Depression Grown Up. Education, Intimate Relationships,*

Mental Health, and Personality. (PhD), Uppsala University, Uppsala.

Kallings, L. V., Leijon, M., Hellenius, M. L., & Stahle, A. (2008). Physical activity on prescription in

primary health care: a follow-up of physical activity level and quality of life. *Scand J Med Sci Sports*,

18(2), 154–161. doi: 10.1111/j.1600-0838.2007.00678.x

Lauretani, F., Russo, C. R., Bandinelli, S., Bartali, B., Cavazzini, C., Di Iorio, A., . . . Ferrucci, L. (2003).

Age-associated changes in skeletal muscles and their effect on mobility: an operational diagnosis

of sarcopenia. *J Appl Physiol*, 95, 1851–1860.

Marzetti, E., & Leeuwenburgh, C. (2006). Skeletal muscle apoptosis, sarcopenia and frailty at old

age. *Experimental Gerontology*, 41, 1234–1238.

Metter, E. J., Talbot, L. A., Schrager, M., & Conwit, R. (2002). Skeletal muscle strength as a prediktor of all-cause mortality in healthy men. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*, 57, B359–365.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2010). *Samhällets kostnader för fallolyckor*. Karlstad: Myndighetens för samhällsskydd och beredskap.

NHS (2009). Physical activity and fitness, volym 1. In J. M. Rachel & V. Hirani (eds.), Health Survey for England 2008, London, UK:NHS

Olsson, G. I., & von Knorring, A. L. (1999). Adolescent depression: prevalence in Swedish highschool students. *Acta Psychiatr Scand*, 99(5), 324–331.

Paffenbarger, R. S., Jr., Kampert, J. B., Lee, I. M., Hyde, R. T., Leung, R. W., & Wing, A. L. (1994). Changes in physical activity and other lifeway patterns influencing longevity. *Med Sci Sports Exerc*, 26(7), 857–865.

Pucci, G. C., Rech, C. R., Fermino, R. C., & Reis, R. S. (2012). Association between physical activity and quality of life in adults. *Rev Saude Publica*, 46(1), 166–179.

Rantanen, T., Guralnik, J. M., Ferrucci, L., Leveille, S., & Fried, L. P. (1999). Coimpairments: strength and balance as predictors of severe walking disability. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*, 54, M172–176.

Riksidrottsförbundet (2007). *Idrott och motion +60. Fakta och argument samt goda exempel för fysisk aktivitet upp i åldrarna*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Rödger, L. (2015). *Physical activity: Prescription in health care and relationship to different health measures*. (PhD), University of Gothenburg, Gothenburg.

Seguin, R., & Nelson, M. E. (2003). The benefits of strength training for older adults. *Am J Prev*

Med, 25(3 Suppl 2), 141–149.

Socialstyrelsen. (2013). *Barn och ungas hälsa, vård och omsorg*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen. (2014). *Demenssjukdomarnas samhällskostnader i Sverige 2012*. Stockholm:

Socialstyrelsen.

Steib, S., Schoene, D., & Pfeifer, K. (2010). Dose-response relationship of resistance training in

older adults: a meta analysis. *Med Sci Sports*, 42, 902–914.

Svantesson, U., Jones, J., Wolbert, K., & Alricsson, M. (2015). Impact of Physical Activity on

the Self-Perceived Quality of Life in Non-Frail Older Adults. *J Clin Med Res*, 7(8), 585–593. doi:

10.14740/jocmr2021w

U.S. Department of Health and Human Services (2008). *Physical Activity Guidelines Advisory*

Committee Report, 2008. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services.

Vagetti, G. C., Barbosa Filho, V. C., Moreira, N. B., Oliveira, Vd, Mazzardo, O., & Campos, Wd.

(2014). Association between physical activity and quality of life in the elderly: a systematic review,

2000–2012. *Rev Bras Psiquiatr*, 36(1), 76–88. doi: 10.1590/1516-4446-2012-0895

Vandervoort, A. A. (2002). Aging of the human neuromuscular system. *Muscle Nerv*, 25, 17–25.

World Health Organization (2004). *Global burden of disease 2004 update: Disability weights for*

diseases and conditions. Geneva: WHO.